Ateitis

SAUSIS-VASARIS 1994-1

Ateitis

VASARIO 16-TOJI
Algirdas Vaiceka 1

MŪSŲ MALDOS (eil.)
Bernardas Brazdžionis 1

PRAEITIS. O DABARTIS
Vladislovas Telksnys 2

ATEITININKŲ FEDRACIJOS VADO
PROF. DOVYDAIČIO MIRTIS
Vladislovas Telksnys 3

GOLGOTA
Kun. K.J. Ambrasas 7

DAR APIE PREL. J. PRUNSKĮ
Dr. Petras Kisielius..... 10

KOKIA TURI BŪTI KRIKŠČIONIŠKA FILOSOFIJA
Gediminas Karoblis 13

TIKIU 14

ATEITININKAI LIETUVOJE 16

KALBOS SKYRIUS 23

ATEITIES SPINDULIAI 24

ĮVYKIAI IR ŽMONĖS 25

MŪSŲ VEIKLA 28

KREIVOS ŠYPSENOS 40

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos lietuviškos orientacijos žurnalas

SAUSIS-VASARIS
1994
VOL. LXXXIV NR.1

REDAKTORĖ:
Danutė Bindokienė,
7155 S. Homan Ave.,
Chicago, IL 60629. USA
Telef. (312)776-2036

REDAKCIJOS NARĖ:
Ramunė Kubiliūtė

TECHNINIS REDAKTORIUS:
Jonas Kuprys

ADMINISTRATORIUS
Juozas Polikaitis
1209 Country Lane
Lemont, IL 60439, USA
Tel.: (708) 257-2022

Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija. *Prenumerata metams JAV ir Kanadoje* — 12.00 dol.; garbės prenumerata — 20.00 dol., susipažinimui 9.00 dol.; kituose kraštuose — 9.00 dol., išskyrus Pietų Ameriką (7.00 dol.).

ATEITIS (USPS 035-440) — a magazine published by-monthly, by the Lithuanian Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL 60629 USA. Yearly subscription in the US and Canada $12.00. Single copy $2.00. Second class postage paid at Chicago, Illinois.

© 1994 by the Lithuanian Catholic Federation *Ateitis*. All rights reserved. POSTMASTER. Send address changes to **ATEITIS, Business address: 1209 Country Lane, Lemont, IL 60439, USA.**

Vasario 16-oji

Vasario sniegas — tarsi tvarstis ant žaizdų
Ir Evangelija — apie raupsuotojo nuvalymą
O dega meilė uždrausta gyvu žaizdru,
Tauta kalėjime sapnuoja laisvę ir gyvenimą.

Rasūnas

Vasario 16-oji — kokie brangūs mums šie žodžiai. Ši šventė nebuvo išblėsusi mumyse niekada. Kiekvienas lietuvis savaip paminėdavo istorinę tautos šventę. Vieni ją paminėdavo rožinio malda ar tyliu apmąstymu, kiti — draugų būrelyje drąsiai užtraukdami „Lietuva, Tėvyne mūsų", o dar kiti — uždegdami žvakutes ant Nepriklausomybės Signatarų kapų Rasose. Vasario 16-oji — tai diena, kai lietuvių tauta visam pasauliui pareiškė ryžtą gyventi laisvai ir nepriklausomai. Kelias į Vasario 16-ąją buvo ilgas ir sunkus.

1918 m. Lietuvai buvo sudėtingas laikas: sunki ekonominė padėtis, aštrūs konfliktai su Vokietija ir Rusija, kuriami planai Lietuvą sujungti su Prūsija ar Saksonija. Vokiečių valdininkai buvo nepatenkinti Lietuvos Tarybos veiksmais ir stengėsi ją izoliuoti nuo kaimo gyventojų. Lietuvos Taryba ima rūpintis Lietuvos valstybingumo pripažinimu ir 1917 m. gruodžio 13-15 d. prašo Vokietiją pripažinti Lietuvos Nepriklausomybę. Tačiau vokiečių valdžia delsė duoti aiškų atsakymą ir darė viską, kad Lietuva netaptų savarankiška. Lietuvos Taryba puikiai suprato Vokietijos kėslus ir sausio 8 d. priėmė nutarimą, kuris skelbė Lietuvos Nepriklausomybę be jokių pasižadėjimų Vokietijai. Dėl to Lietuvos Taryboje kyla daug ginčų, bręsta krizė, kuri tesėsi iki vasario 15 d. Tarp gyventojų pradeda kauptis nerimas. Tarybos nariai, bandydami ieškoti išeities iš susidariusios krizės, susirenka į Vasario 16-osios posėdį. Pirmininkaujantis Dr. Jonas Basanavičius perskaito visų pasiūlytą nutarimo projektą, kuris skamba šitaip: Lietuvos Taryba savo posėdyje vasario mėn. 16 d. 1918 m. vienu balsu nutarė kreiptis į Rusijos, Vokietijos ir kitų valstybių vyriausybes šiuo pareiškimu:

„Lietuvos Taryba, kaip vienintelė lietuvių tautos atstovybė, remdamasi pripažintąja tautų apsisprendimo teise ir Lietuvių Vilniaus konferencijos nutarimu rugsėjo mėn. 18-23 d. 1917 metais, skelbia atstatanti nepriklausomą, demokratiniais pagrindais sutvarkytą Lietuvos valstybę su sostine Vilniuje ir tą valstybę atskiriant nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis. Drauge Lietuvos Taryba pareiškia, kad Lietuvos valstybės pamatus ir jos santykius su kitomis valstybėmis privalo galutinai nustatyti kiek galima greičiau sušauktas steigiamasis seimas, demokratiniu būdu visų jos gyventojų išrinktas.

Lietuvos Taryba, pranešdama apie tai... vyriausybei, prašo pripažinti nepriklausomą Lietuvos valstybę.

Vilnius, vasario 16 d. 1918 m.

Taip pat buvo priimtas Lietuvos valstybės ženklas — Vytis, vėliava (geltona, žalia, raudona) ir V. Kudirkos tautiška giesmė, kuri vėliau tapo lietuvių tautos himnu.

Žinoma, Vasario 16-osios aktas Lietuvos valstybės dar nesukūrė, nes tuo metu dar nebūta suvereniteto, neturėta nei vyriausybės, nei pinigų. Tačiau šis aktas išreiškė visos lietuvių tautos lūkesčius ir pagrindinius siekius. Lietuvos valstybės atkūrimas 1918 m. buvo svarbiausias šio šimtmečio mūsų tautos istorijos įvykis, tautos, išlaikiusios gilias 800 metų valstybingumo tradicijas. Ir žodžiuose „Vasario 16-oji" kiekvienas girdime įsipareigojimą ištvermingai siekti Lietuvos dvasinės gerovės.

Algirdas Vaiceka

Mūsų maldos

Visos mūsų mintys, mūsų viltys
Prie gimtosios žemės ir ir namų,
Ten sušalę grįžtame sušilti
Iš visų pasviečių svetimų.

Visos mūsų maldos kasdieninės
—Viešpatie, duok tėviškės dangaus ...
Tik tenai pailsusios krūtinės
Po visų kelionių atsigaus.

Bernaradas Brazdžionis

PRAEITIS. O DABARTIS?

VLADISLOVAS TELKSNYS

Didelis džiaugsmas apėmė sužinojus, kad atsikūrė ateitininkų organizacija. Reikia nulenkti galvas atkūrimo iniciatoriams.

Menu 1927-tuosius metus. Būdamas Molėtų progimnazijos pirmos klasės moksleivis, įstojau į jų gretas. Nedrąsūs buvo ir mano, ir šios organizacijos žingsniai, bet nuo tada mano, gimnazisto, idealas buvo ateitininkija, o šūkis „Viską atnaujinti Kristuje!" švietė visą gyvenimą varguose ir skausmuose, sakytum skaisčiai žėruojantis deimantas.

Turbūt iki mirties nepamiršiu ateitininkų kuopelių susirinkimų. Tai buvo krikščioniškos atgajos, susikaupimo, susidraugavimo, auklėjimosi sambūriai. Susikaupę klausydavome auklėtojų, dvasios vadų žodžių, kurie krito kaip grūdai į gerai paruoštą dirvą. Kuopelių susirinkimai tai buvo ta vieta, kur mes galėjome išsakyti savo mintis, išsiaiškinti kilusius neaiškumus, perskaityti referatus, juos aptarti, diskutuoti. Čia ir kūrybinius pirmuosius žingsnius žengė kai kurie ateitininkai poetai, prozininkai (Aloyzas Baronas).

„Kas gi ten aukso spindulius beria, ko taip nušvito rytai ateities?.." — veržėsi iš jaunų krūtinių himno žodžiai. Per kūną vilnijo džiaugsmo bangelė, o nuraudusiuose veiduose buvo matyti ryžtas niekad neišduoti pasirinkto idealo, už jį kovoti iki mirties. Pagal minėtą šūkį kiekvienas stengėmės ir save paruošti gėriui, suvokti save Kristaus Bažnyčios ir tautos šviesoje, stengėmės sujungti lietuvių tautybę su katalikų religija.

Tautininkams valdant, 1930.08.30, švietimo ministro įsakymu moksleivių kuopelės buvo uždarytos — atsidūrė pogrindyje. Viešai reikštis buvo draudžiama. Moksleiviai ateitininkai perėjo į katakombinę veiklą. Bet šis uždarymas dar labiau ateitininkijos narius sucementavo, užgrūdino. Jie tapo aktyvesni, gretos padaugėjo. Žinoma, ateitininkų veikla ir gausumas priklausė nuo gimnazijų kapelionų — dvasios vadų. Kur kapelionai buvo aktyvūs, nepasirinko ramybės kelio, nesusitaikė su ateitininkijos priešais ir jiems nepakluso, ten ir moksleivių ateitininkų veikla įgijo daug didesnį užmojį.

Katakombinės veiklos periodu susirinkimai vykdavo dažniausiai klebonijose. Keista, kad jau tada kai kurių gimnazijų direktoriai ir pedagogai, būdami aršūs ateitininkijos priešai — ateistai, laisvamaniai, verbuodavo mokinius sekti ateitininkus: kur vyksta jų susirinkimai, kas juose kalba ir ką kalba, kurie moksleiviai pasisako, skaito referatus ir net kas deklamuoja eilėraščius. Vienam kitam ateitininkui po tokio susirinkimo tekdavo apsilankyti direktoriaus kabinete ir išgirsti nemalonių žodžių ar net gąsdinimų: „Jei nesiliausi lankyti slaptų ateitininkų susirinkimų, gimnazijos durys tau bus uždarytos". Išdavikas gaudavo „grašius" — geresnį pažymį. (Jau tada buvo pradėta ruošti vadinamuosius beldikus — pranešėjus, o po kelerių metų galbūt tas pats beldikas skundė arba vežė į Sibirą, kišo į kalėjimus tautiečius, savo pedagogus ir tą patį direktorių). Jau tada tautininkų valdžios stengtasi ateitininkus supriešinti su skautais — broliška organizacija, kurios šūkis buvo „Dievui ir tėvynei". Skautus rėmė valstybė, pedagogai ir direktorius.

Pogrindis, bauginimai ir represijos ateitininkijos nesutrukdė.

Prisimenu, tais draudimo laikais buvau išrinktas delegatu į moksleivių ateitininkų suvažiavimą, kuris vyko Panevėžyje.

Ankstyvą rytą katedroje Mišias aukojo ir pamokslą sakė vyskupas Kazimieras Paltarokas. Pilna katedra ateitininkų iš daugybės Lietuvos mokyklų. Suklupome prie Dievo stalo komunijai. Koks džiaugsmas, pasididžiavimas, pasiryžimas kartu ir priesaika „Viską atnaujinti Kristuje". Suvažiavimas vyko katedros rūsyje. Daugybė moksleivių ateitininkų, tarp jų sandraugių ir garbingų svečių: vysk. Kazimieras Paltarokas, prof. Pranas Dovydaitis, Pranas Dielininkaitis, Stasys Šalkauskas, Antanas Maceina ir kiti ateitininkijos vadai, tarp jų kuopų dvasios vadai. Rūsys papuoštas ąžuolo lapų vainikais, priešakyje ant sienos kabo didelis kryžius ir ateitininkų ženklas. Tyliai giedamas ateitininkų himnas. „...Mūsų idėjos — Tikybos brangybė, mokslas, dorumas, tautos reikalai..." Giedant himno žodžius: „Tilkit, nutilkit, kurie prieš Dievybę bandėt kovoti viešai ar slaptai...", prislopinti balsai virto galingu protesto choru, virpinančiu rūsio skliautus. Pranešimai, kalbos, pasisakymai, meninė dalis.

Skirstėmis kupini entuziazmo, ryžto. Norėjosi tikėti, kad šio suvažiavimo delegatai liks ištikimi ateitininkijos idealams.

Atvykęs į Kauną ir įstojęs į „Pavasario" suaugusiųjų gimnaziją, vėl įsijungiau į ateitininkų veiklą. Sutikau daugybę ateitininkų — gerų draugų. Čia energijos „variklis", džiaugsmo ugnelės įžiebėjas buvo visų mylimas dvasios vadas kun. Kazys Žitkus. Susirinkimuose, ekskursijose jį visad matėme šypsantį, su kiekvienu jis rasdavo kalbą, kiekvieną padrąsindavo jam patardavo.

Išvykose, ekskursijose savo šypsena dalyviams jis keldavo džiugią nuotaiką. Sekmadieniais rinkdavomės į moksleivių ir studentų bažnyčią (Vilniaus ir Seimo gatvių kampas, dabar Carito centras) šv. Mišioms. Mėgstamiausi pamokslininkai buvo kunigai — Kazys Žitkus ir Juozapas Stankevičius.

Užplūdusios Lietuvą Rytų ordos trypė, naikino visa kas mūsų tautai buvo brangiausia, šventa. Vienus ateitininkus okupacinė valdžia ir koloborantai kišo į kalėjimus, kaltino nebūtais dalykais, kankinimais sufabrikuodami bylas. Jau 1940 m. į NKVD teroro reples pateko Povilas Malinauskas, aš pats — Vladislovas Telksnys, Aloyzas Mickevičius, Kostas Šipkauskas, Vytautas Apanavičius ir daugybė kitų, kurių vardus ir pavardes išdildė rūstus laikas. Stasys Šliūpas (visad šypsąs, dainuojantis, linksmas geras draugas), Maceina (vardo nepamenu), buvo suimti 1941.04.26 ir kalinti Gorkio kalėjime ir, ten sušaudyti. Kitiems prasidėjus karui 1941 m. birželio 22 d., iš Kauno kalėjimo pavyko pabėgti. Bet ir „laisvėje" jiems teko praeiti golgotos kelius.

Dalis ateitininkų jau per pirmąjį vežimą atsidūrė Sibiro platybėse ir ten ne vienas atsigulė amžinajam poilsiui. Prisimenu „XX amžiaus" žurnalistą Praną Rinkevičių (miško darbuose jį tremtyje užmušė virstantis medis). O kiek man nepažįstamų?

Kai kurie, vengdami antrųjų raudonųjų okupantų represijų, pasitraukė į Vakarus. Ten baigė mokslus ir, dirbdami Vakaruose, įsitraukė į Lietuvos išlaisvinimo sąjūdžius: dr. Kazimieras Ambrozaitis, rašytojas Aloyzas Baronas ir dar daugybė man nepažįstamų, ar kurių pavardes primiršau.

Nepasitraukusieji buvo surasti. Juozas Gražys, Kostas Šipkauskas, Aleksas Sakas ir kiti prekiniais bei gyvuliniais vagonais iškeliavo į buvusios Sovietų Sąjungos Sibiro ir kitų atšiaurių sričių taigas, kasyklas.

Daugelis ateitininkų įsijungė į partizaninę kovą su okupantais ir žuvo didvyrių mirtimi.

Tvirtai buvau įsitikinęs, kad nė vieno ateitininko neteks matyti TSKP partijos eilėse. Deja, apsirikau.

Atsiverčiu vieną „Mažosios lietuviškosios tarybinės enciklopedijos" tomą. Skaitau ir negaliu atsistebėti, kad buvusi idealistė ateitininkė (visi jos draugai galėjome laiduoti, kad ji savo idealų niekad neišduos, vėliau tapusi inžiniere technologe, chemijos mokslų kandidate, nuo 1958 m. docente) 1961 m. įstojo į TSKP.

Mintyse ją bandžiau teisinti, gal gyvenimas, sakiau, taip susiklostė, kitaip negalėjo, juk jos sesuo irgi mokslininkė gydytoja (taip pat buvusi ateitininkė) ne partijos narė ir tikriausiai neišsižadėjusi kilnių jaunystės idealų. Galvojau, kad ir anoji, tapusi komuniste, nepakeis įsitikinimų, širdyje liks ateitininke ir šeimą auklės krikščioniška dvasia. Bet apsirikau. Pasirodo, sūnus, dabartinio seimo deputatas, LDDP narys (žinoma, anksčiau buvo komunistas) paskelbė „išmintį" daugeliui žmonių sukėlusią nesmagų juoką, kad badmiriai pensininkai gaunantieji tokią „didelę" pensiją, piketuojantieji prie seimo yra apmokami už piketavimą. (Tik pats nežino, kas jiems moka.) Tada supratau, kad minima ateitininkė išaugino sūnų, ištikimą jau priešiškai ideologijai. Šiurpas eina pagalvojus, argi ir daugiau yra tokių buvusių ateitininkių, net motinų. Gal jau tada, klūpant prie Dievo stalo grotelių, prasidėjo kilnių idėjų išdavystė?

Užverčiau enciklopediją. Atskleidžiau kitą leidinį: „Lietuvos gyventojų genocidas. 1939-1941 m." 1-mą tomą. Pavardės, pavardės... jų šimtai, tūkstančiai... Tarp jų daugybė pavardžių žinomų ateitininkų, raudonosios okupacijos metais žuvusių ir ėjusių baisią golgotą gulaguose ir kalėjimuose. Tai komunistų — koloborantų „nušienautos" aukos.

Mes, senieji ateitininkai, iškentę sovietines bei nacių okupacijas ir patyrę represijų, trokštame, kad jaunuoliai, stodami į šią garbingą organizaciją, labai gerai pamąstytų, ar, iškilus tėvynei pavojams, jie netaps išdavikais, o ateitininkų šūkis „Viską atnaujinti Kristuje!" ilgainiui ar nebus jų paniekintas ir supurvintas.

Metalinis žiedas.Nuotr. Viktoro Kučo

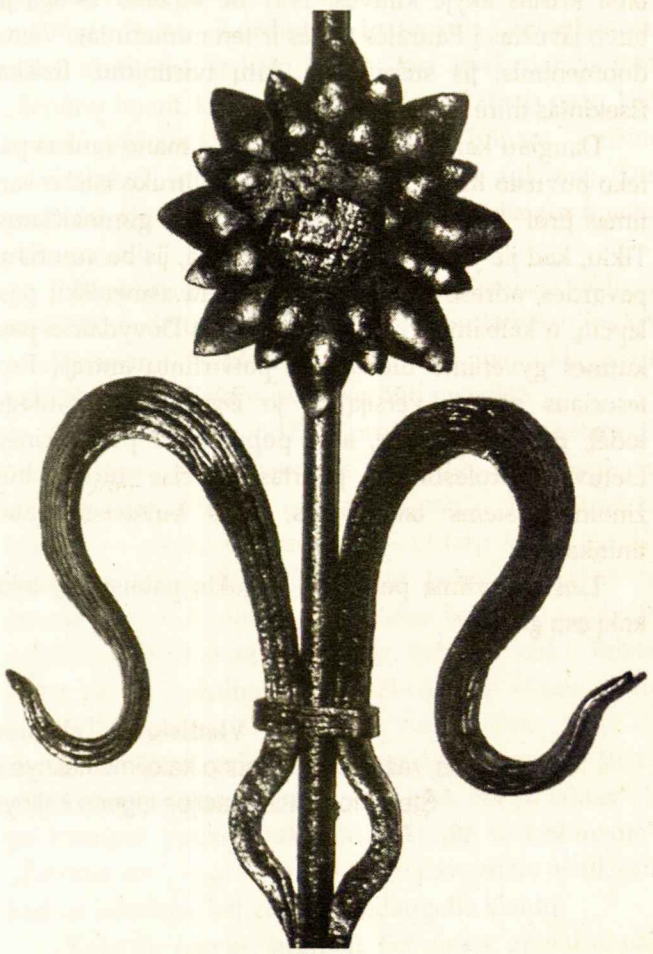

ATEITININKIJOS VADOVO PROFESORIAUS PRANO DOVYDAIČIO MIRTIS

Turbūt sunku Lietuvoje rasti vyresnio amžiaus išsilavinusį žmogų, o ir paprastą darbininką, kuriam neteko pažinti prof. Prano DOVYDAIČIO ar bent jau apie jį girdėti. Vieniems jis žinomas kaip Nepriklausomybės Akto signataras, universiteto profesorius, katalikiškos periodinės spaudos leidėjas ir redaktorius, kiti yra skaitę religinio turinio knygas, mokslinius ir filosofinius straipsnius laikraščiuose bei žurnaluose. Prof. Pranas Dovydaitis taip pat buvo vienas ateitininkijos sąjūdžio iniciatorių, ilgametis jos vadovas. Visur jis, kupinas veiklos ir ryžto skubėjo. Jo kalbos, prisodrintos ateitininkijos idėjų, atspindėjo kilnią oratoriaus sielą jo religingumą ir Tėvynės meilę. Būdamas principingas ir griežtas, Profesorius niekada nenusilenkė neteisybei. Gal dėl to kentėdavo net nuo savų — lietuvių. Tautininkų valdžia už 1932 m. liepos 10 dieną pavasarininkų kongrese Marijampolėje pasakytą kalbą, jį nubaudė tris mėnesius kalėti. (Kalėjo Kretingos kalėjime Bajoruose Marijampolėje).

Sovietų Sąjungai okupavus Lietuvą, komunistams tarsi krislas akyje kliuvęs, 1941 m. birželio 14-tąją jis buvo išvežtas į Pauralės taigas ir ten numarintas. Vienų duomenimis, jis sušaudytas, kitų tvirtinimu, fiziškai išsekintas mirė lageryje.

Daugiau kaip prieš dešimt metų į mano rankas pateko buvusio Raudonosios armijos politruko laiško vertimas prof. Prano Dovydaičio šeimai bei giminaičiams. Tikiu, kad jie yra jį gavę ir skaitę. Deja, jis be autoriaus pavardės, adreso ir datos. Laiške nėra asmeniškų paslapčių, o kalbama tik apie prof. Prano Dovydaičio paskutines gyvenimo dienas (tai patvirtintų antrąją Profesoriaus mirties versiją) ir jo išgyvenimus Gulage, todėl, mano nuomone, apie populiaraus prieškarinėje Lietuvoje profesoriaus patirtas kančias turėtų būti žinoma visiems tautiečiams, ypač buvusiems ateitininkams.

Laiško vertimą perrašiau be jokių pataisymų, tokį, kokį esu gavęs.

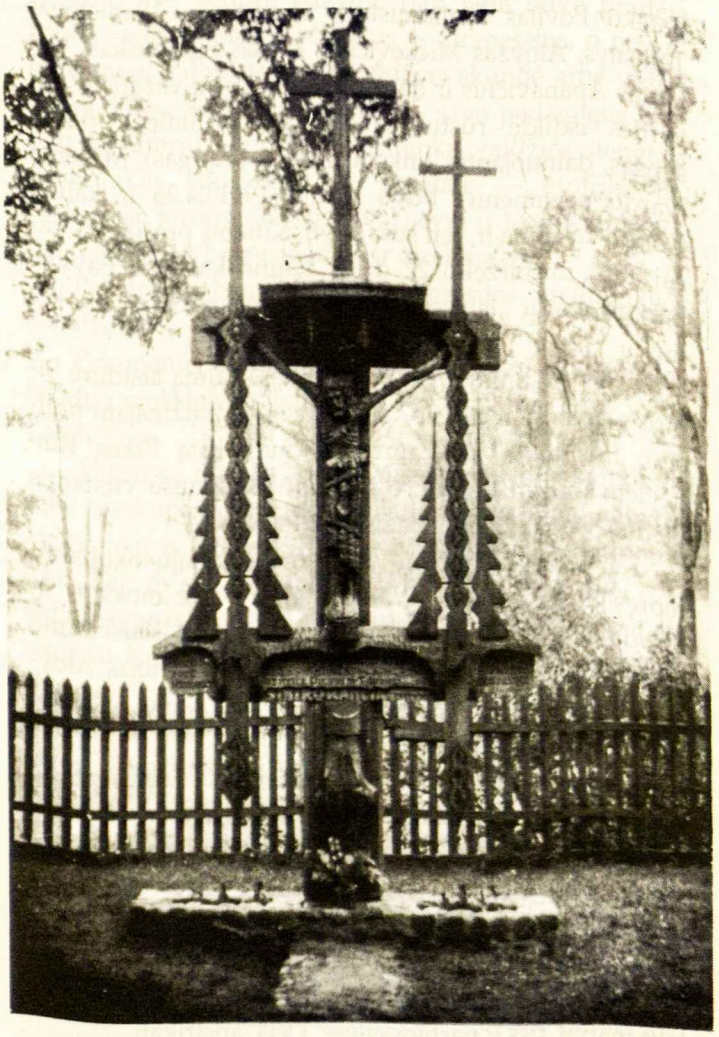

Prof. Prano Dovydaičio kryžius Višakio Rūdoje.

Vladislovas Telksnys
Ateitininkas, rezistentas, Kauno kalėjimo kalinys ir Štuthofo koncentracijos lagerio kalinys

SVEIKI, GERBIAMIEJI, NEPAMIRŠTAMO PROF. PRANO DOVYDAIČIO vaikai, žmona, ir kiti giminės.

Vladislovas Telksnys

Man sunku prieš Jus pasiteisinti ir galiu tik atsiprašyti už taip ilgą tylėjimą. Jūs patys suprantate: rašyti Jums apie Jūsų tėvą, su kuriuo surišta pats sunkiausias mano gyvenimo periodas. Šiaip ar taip, tai gali sujudinti kiek aprimusią, bet niekad neužgysiančią mano širdies ir sąmonės žaizdą.

Sūnus Kijevo darbininko, pats darbininkas, išaugęs pionieriuose ir komjaunime, baigęs istorinį fakultetą, pašauktas kariuomenėn, kur užėmiau politvadovo postą, o 1941 rudenį, apkaltintas visais baisiausiais nusikaltimais, nuteistas 10-čiai metų laisvės atėmimu.

Atvykęs į Sevuraleserį, kitų kalinių skaičiuje 1942 m. sausio mėnesyje — į Turinsko 1. p. Nr. 1 aš sutikau daug lietuvių, tarp kurių, kaip dabar paaiškėjo, buvo ir Jūsų tėvas, profesorius Pranas Dovydaitis.

Lietuviai gyveno atskirame, vadinamame lietuviškame barake. Norėdamas susipažinti su profesoriumi, aš nuvykau į tą baraką. (Mano laiško dydis neleidžia man aprašyti ten matytą būseną. Be to, ir laikas daug smulkmenų ir detalių iš mano atminties ištrynė, o jos Jums gal būtų labai įdomios. Vis tik iš to, kas mano atmintyje išliko, visiškai užteks nušviesti būseną ir vaizdus, kuriuose Jūsų tėvas savo paskutines dienas gyveno).

Peržengęs barako slenkstį ir 2-3 žingsnius nuo durų paėjęs, aš sustojau. Buvo beveik tamsu. Sunku buvo įžiūrėt atskiras figūras žmonių, sėdinčių ir gulinčių ant plikų narų: sėdomis ir stačiomis apkibusių, kaip bitės šaką, stovėjusią barako viduryje, krosnį. Girdėjosi ištisas prislopintas gaudesys, o nuo narų girdėjosi tylus dejavimas, gulinčių skurdžiuose škurliuose, žmonių. Kas tai su kuo ginčijosi, o kiek toliau nuo kitų sėdėjęs aukštas, liesas ir labai išbalęs vyriškis kažkodėl vaikiškai verkė. Į jį niekas nekreipė dėmėsio ir aš ryžausi prie jo prieiti.

Mano pasveikintas, verkusis kaip ir atitoko iš užsimiršimo, ir į mano klausimą, kuris čia prof. Dovydaitis, skubiai nusišluostė nešvaria rankove ašaras, silpnu rankos mostu parodė man į tolimiausią ir tamsiausią barako kampą.

Atsargiai prasibrovęs pro vyžų ir kitokių skarmalų kupstą, aš nuėjau iki mane dominusio barako kampo. Ir štai pamačiau vaizdą, kuris mane visiškai apstulbino. Beveik ant plikų narų, ant prisigėrusio prakaitu ir purvu vatinuko, sėdėjo žmogus, greičiau panašus į mumiją ne kaip į gyvą žmogų. Neįtikėtinai liesas, išblyškęs, beveik mėlynas, stipriai į priekį ištysęs veidas; o giliai įdubusios šviesios, protu šviečiančios akys, išsiblaškiusiai ir betiksliai žiūrėjo į tamsiausią barako kampo tašką.

Pasiryžęs nutraukti tą nemalonią būseną, aš priėjau arčiau ir, garsiai pasveikinęs, paklausiau: „Jūs profesorius Dovydaitis?" „Taip, buvau juo kadaise," — atsakė jis man. „Kodėl buvęs, — paklausiau aš, — argi laisvę atėmę iš jūsų ir vardą atėmė". „Iš mane atėmė svarbiausią — žmogaus teises, pavadinę pažeminančiu kalinio vardu" — atsakė jis.

Taip, kaip man atrodė, nepaprastai prasidėjo mūsų pažintis, vėliau į nuoširdžiausią draugystę išaugusi. Kaip šiandien atsimenu: pasodinęs mane prieš save ant gretimų narų, profesorius mane paklausė, kas aš, ir ar ant ilgai čionai įkurdintas. Ir tuojaus, nelaukdamas mano atsakymo, ir kaip ir pats sau atsakydamas tęsė: „Bendrai imant, kokią tai turi reikšmę. Patirtis rodo, kad beveik niekam nepavyksta išbūti būnant amžinu „skolininku", ir užleisti vietą naujoms aukoms; dauguma šių lagerių gyventojų iki termino pabaigos nueina į kitą pasaulį."

Prisipažinsiu, kad nuo šių neginčijamai teisingai pasakytų žodžių, pasijutau nesavyje. Sudrebėjau ir akys pradėjo ašaroti. Sutikite, kad 28 m. amžiuje tokią karčią tiesą išgirdus, kitokios reakcijos būti negalėjo.

Susitvardęs pabandžiau profesoriui paprieštarauti: „Kodėl taip. Reikia visomis fizinėmis ir dvasinėmis jėgomis tikėti ir laukti geresnių dienų". „Palaiminti tikintieji, — atsakė profesorius. — O tarp kitko, jūs dar jaunas, ir galite būti reikalingas tiems, kas mus čia įmurkdė. Aš tuo įsitikinęs, kad labai nekenčia tarybinės valdžios, kuri šiuo metu pavojuje, bet kuri, kad ir keista, jiems vis tik reikalinga, ne mažiau, kaip mums su jumis". Aš atsakiau, kad jo nesutinku suprasti. „O ko čia nesuprasti: gerai prie tarybų valdžios įsitaisę, jie jai visaip kenkia jos pačios vardu. Tai baisu, bet tai faktas". Ir po trumpos pauzės paklausė: „Ar jūs to nežinojote". „Žinoma, ne", — atsakiau aš. Savo pavyzdžiu aš tikėjau, kad tai lemtinga, bet viena iš nedaugelio klaidų.

„Koks jūs naivus, jaunuoli. Bet niekis, greitai to nai-

vumo neliks nei pėdsakų. Ar jūs suprantate, kaip tai viskas kvaila. Laikyti šiuose lageriuose tokia masę vertingos žmonių medžiagos, o faktiškai be naudos, kai tuo tarpu ji taip reikalinga pramonėje, žemės ūkyje, darbo kabinetuose ir mokslinėse labaratorijose".

Tai buvo man pirmoji, neužmirštama profesoriaus lekcija.

Nuoširdžiai Jums prisipažįstu: aš tada pagalvojau: „Likimas ne galutinai mane nubaudė, davęs šioje purvo skylėje sutikti žmogų, su kuriuo ir laisvėje ne dažnam taikosi taip artimai būti".

Žinoma, tokiomis mintimis su profesoriumi nepasidalinau, bet tolesniais mėnesiais, artimai ir nuoširdžiai bendraujant, pasitvirtino mano pirmykštė išvada, padaryta grynai nuojautos, negu analizuojančia patirtimi.

Jūs geriau tėvą pažinote, ir nėra reikalo aiškinti: koks jis buvo giliai išsilavinęs, didelės gyvenimo patirties ir kilnumo žmogus.

Greitai apie mus susidarė nemažas ratelis, ieškančių dvasinės globos, ar bent tik atsikvėpimo, žmonių. Tai ir kijevietis prof. Kucharenko, ir radistas — metereologas Kružinskis, lakūnas naikintojas suspėjęs keletą priešo lėktuvų numušti — Paša Obramovas, akademikas — biologas, gamtos ūkio instituto direktorius Mileris, inžinierius — mechanikas Oktebrevas, mokytojas iš Bukovinos, artistė Abramovič, dainininkas — smuikininkas ir puikus pasakorius Alekseevas ir daug daug kitų. Kaip matote, tai labai įvairūs amžiumi, profesijomis ir tautybėmis žmonės. Visus jungė kentėjimai, tėvynės meilė ir rūpestis jos likimu, meilė savo liaudžiai ir neapykanta tiems, kurie elgiasi su mumis kaip gyvuliais (o svarbiausia, nežinant, už ką).

Begaliniuose mūsų pokalbiuose, diskusijose ir ginčuose: istoriniais filosofiniais, literatūros, religiniais ir kitais klausimais dažnai kildavo temos dėl partijos, jos idėjų ir praktikos, apie mūsų revoliuciją ir socializmo statybą Tarybų Sąjungoje.

Turiu Jums pasakyti, kad niekas niekad ir nieko neigiamo nepasakė apie V. I. Leniną ir nieko teigiamo apie Staliną.

Kartą kažkas iš mūsų draugą Staliną ir jo bendražygius pavaizdavo taip, kaip vėliau, beveik pažodžiui, jis buvo atvaizduotas po keleto metų iš XX partijos suvažiavimo tribūnos.

Praėjo apie 5 mėn. nuo mūsų su profesoriumi pažinties dienos. Buvo gražus vasaros vakaras. Aš po darbo užėjau pas profesorių ir, kukliai pavakarieniavę, susėdę ant jo narų, ilgai ilgai kalbėjome. Žinote, kad ten vasarą baltos naktys ir saulė beveik nenusileidžia: ir mums rodėsi, kad dar ne naktis. Profesorius tą naktį buvo labai švelniai nusiteikęs. Jis daug kalbėjo šeimos klausimais, atsiminė visus Jus, ir kai aš pakilau išeiti ir atsisveikinau, jis užlaikė mano ranką savojoje, kitą padėjo man ant peties, ir pasakė: „Taip, sūneli, tikiuosi tu pagyvensi iki geresnių dienų; mano gi dienos jau suskaitytos. Jeigu išeisi laisvėn, o Lietuva bus išvaduota, parašyk ten tiesiog be adreso. Papasakok mano žemiečiams: kad ištikimas Lietuvos ir Jos liaudies sūnus Pranas Dovydaitis, paskutinėmis savo gyvenimo dienomis, kūnu būdamas toli nuo mylimos Tėvynės, mintimis ir širdimi klajojo jos erdvėje, akyse regėdamas jos vaizdus, pažįstamus gamtovaizdžius, miestus ir beribiai man brangius vaikus, žmoną, gimines ir artimus žmones. Pasakyk jiems, kad čia liko tik mano kūnas, o siela ir širdis ten — Lietuvoje".

Profesorius nutilo. Tylėjau ir aš, bijodamas jo pusėn pažiūrėti. Jis paleido mano ranką. Man pasidarė baisu. Širdis suskaudėjo. Priverčiau save pažiūrėti į jo akis, bet jų nepamačiau. Išdžiūvusiomis rankomis uždengęs akis jis begarsiai raudojo raudą, būdingą tik stipriems vyrams, rodančią jų ypatingai sunkią tragišką būseną.

Po kelių dienų profesorius mirė.

Priešingai lagerio papročiams, suradome padorų kostiumą, už keletą duonos „paikių", lagerio staliai padarė karstą (ne lagerinį), ir mes Jį palaidojome atskirame kape, miško aikštelėje. Ant kapo pastatėme stulpelį su lentele, ant kurios buvo užrašyta: gim. metai, B. K. straipsnis, terminas, pavardė, vardas. Mirimo diena.

Padėję ant kapo miško gėlių, mes sargybinių lydimi, atsigręždami į vienišą naują kapą — profesoriaus, grįžome į lagerį, krūtinėse jausdami neišreiškiamą atsiskyrimo skausmą.

Greitai mane išgrūdo į kitą lagerį ir po metų atėjo nelaukta laisvė.

Aš išvykau frontan ir taip daugiau nebuvau prie mano vyresnio draugo ir mokytojo kapo.

Ar išliko profesoriaus kapas, pasakyti sunku. Tik žinau, kad jei galėčiau į tas vietas nuvykti, tai manau, kad glėčiau jo vietą nurodyti.

Kaip matote, profesoriaus nuojauta neapvylė. Aš atkariavau 2 metus eiliniu žvalgu fronte, gavau keletą valstybinių apdovanojimų, grįžau namo, o dabar, kad ir su dideliu pavėlavimu, radau galimumą išpildyti Jo priešmirtinį prašymą.

Dabar man palengvėjo. Bet kol šį laišką rašiau — širdį skausmas spaudė ir akys ašarojo.

Štai baigiau savo liūdną apsakymą. Tikiuosi, kad nepakaltinsite mane už ištęsimą ir nesklandumą.

Iki pasimatymo.
Su didžia pagarba

GOLGOTA

Kun. K. J. Ambrasas

Nešdamas kryžių, jis ėjo į vadinamąją Kaukolės vietą, hebrajiškai Golgotą ...Jn 19,17

Nuotr. Rimos Polikaitytės

Golgota. Graikiškai šis žodis — *Golgotha,* lotyniškai — *Calvaria,* aramėjiškai — Gūlgūtha, lietuviškai — *Kaukuolių vieta.* Kur ji yra? Juk Jeruzalė dešimt kartų išgriauta ir 26 sykius apsupta. Šitiek sykių užkariauta, grobta ir apversta aukštyn kojomis: nei akmens neliks ant akmens. Bemaž 2,000 metų ne tik Koliziejaus didybę Romoje, ne tik iš po lavos atkastą Pompėją smarkiai pakeitė. Per šitiek amžių pasikeitė ne tik Amžinasis, bet ir Šventasis miestas. Ir jei nori jį bent kiek įsivaizduoti, bent kiek suvokti tą pirmykštę, andai buvusią jo išvaizdą ir plotą, reikia ne tik lakios fantazijos, bet ir faktų, datų, apčiuopiamų daiktų. Trumpai tariant, — negali apsieiti be šiokio tokio žinių pluoštelio. Tad pamėginkime jų bent prabėgomis pasigraibštyti.

Štai toji Kristaus laikų Jeruzalė, anuometinė antroji šventykla, kuri neretai visokiausių užkariautojų būdavo pats pirmasis neapykantos ir rūstybės taikinys. Didingi bokštai, klasikinės kolonados, tiesios ir lenktos galerijos, vienas po kito gražesni rūmai, kuriuos tada pasistatė Erodas Didysis (37 pr. Kr. — 4 po Kr.). Štai kokios čia plačios aikštės, tiek savo dydžiu, tiek ir proporcijomis priverčiančios grožėtis kiekvieną, kas tik čionai užklysta. O ką jau čia kalbėti apie klasikinės architektūros rinktinį pavyzdį — šventyklą, kurią 70 metais po Kristaus sugriovė Titas.

Ilga Jeruzalės istorija. Žiloje senovėje miestas buvo iš kai kurių pusių apjuostas net trimis aukštomis ir galingomis sienomis, kurių likučiai net dabar, XX a. laikais, ganėtinai įspūdingi. Iš visų keturių pasaulio šalių sienų gal net ir ne taip būtinai reikėjo: iš vakarų, pietų ir rytų miestą supo gilūs slėniai, tad jie tarsi apie pilis iškasti grioviai ir taip saugojo miesto prieigas. Tiktai iš šiaurės anuomet Jeruzalė buvo tarsi Achilo kulnas — labiausiai pažeidžiama. Trečioji siena pradėta statyti karaliaus Agripos I (41-44 po Kr. gimimo). Ji baigta tada, kai prasidėjo prieš Romą pirmasis žydų sukilimas 66 m. po Kr. Nuo šios sienos, kaip liudija istorikas Juozapas (Josephus), aukščiausiosios vietos — Psephinus kampinio bokšto — giedriomis dienomis būdavo galima matyti Vidužemio jūrą ir užjordanės Arabijos kalnus.

Romėnai buvo ne tik geri projektuotojai, architektai, bet net išradingi kelių tiesėjai ir priešgaisrinės apsaugos specialistai. Jie apdairiai elgėsi su senoviniu medžio turgum, kurio nemenkos medienos sankrovos galėjo būti rimta ir grėsminga gaisro priežastim. Todėl visą šią prekybinę ir ne taip jau išvaizdžią senamiesčio dalį iškėlė už antrosios sienos į anoumetinio naujamiesčio rajoną, kurį iš vakarų ribojo trečioji siena.

Anuolaikinė Jeruzalė garsėjo keliais aukštais sienose įmūrytais bokštais, iš kurių, sakysim, Dovydo ir keli kiti turėjo po 28, 35, 40, ar net 45 metrus aukščio. Puošniai atrodė, pavyzdžiui, Moterų bokštas, įspūdingi kapai, prabangūs tvenkiniai. Tiktai iš visų tenykščių statinių savo išnašumu, žinoma, pranoko Erodo rūmai, susidedą iš dviejų dalių, kurių kiekvienoje buvo vaišių salės, ištaigingos vonios ir miegamieji šimtams svečių. Apie šiuos rūmus augo nuostabūs įvairių rūšių medžiai, margavo žydinčių gėlynų juostos, lysvės, tyvuliavo kanalai, tvenkiniai, papuošti bronzos ir kitokiomis statulomis. Tiek priešais šiuos rūmus esanti aikštė, tiek ir visa kita aplinka buvo sumaniai pagal helenistinės miestų statybos dėsnius sumanyta — tiesios gatvės, stačių kampų sankryžos, prabanga varvantys rūmai ir erdvūs namai, apsupti rūpestingai prižiūrimais sodais ir tvenkiniais.

Savo ištaiga labiausiai iš kitų išsiskyrė karališkieji Hasmono vyriausiųjų kunigų Ananijaus ir Kajafo rūmai, Erodo teatras ir kiti puošnūs pastatai.

Senoji Jeruzalė buvo pastatyta ant dviejų gilaus klonio (Tyropoen) atskirtų kalvų. Ant vienos buvo įsikūręs aukštutinis, ant kitos — žemutinis miestas. Ilgas tiltas viršutinį miestą jungė su šventykla. Tasai neseniai atkastas tiltas dabar pavadintas Vilsono arkomis.

Ant rytinės kalvos, kur stovėjusi šventykla, kiek žemiau — vadinamasis Dovydo miestas, prie kurio netoliese — taip pat Erodo statytas — hipodromas arba sta-dionas. Kadangi čia būdavo dviračių kovos vežimų varžybos, statinys panašus į romėniškuosius cirkus: vienas galas kaip puslankis, antrasis — status, tarsi tiesia linija sujungta arklio pasaga. Žiūrovai, puslankiais čia sėdomis, čia gulomis išsidėstę ant laiptų, stebėdavo apvalioje aikštėje vykstančias lenktynes.

Nuo stadiono į rytus abipus kolonadomis papuošta gatvė ėjo į Siloamo tvenkinį, iš kurio vanduo tekėdavo į atsarginį baseiną. Čionai netoli, pro vadinamus jesenų vartus, būdavo keliaujama į Judėjos dykumą. Senovinė Jeruzalė turėjusi ir geriamu vandeniu aprūpintą pramonės centrą, kur augo ir kvepėjo vešlūs rožynai, buvo įrengta net rožių aliejui spausti aliejinė. Čia driekėsi fygmedžių sodai, stovėjo audimo fabrikas, audyklos, odų raugyklos, puodų ir kitokios dirbtuvės.

Antrosios šventyklos laikais Dovydo miestas sudarė žemutinio miesto dalį. Būdinga, kad karališkoji Adiabene šeima, karalienė Elena su giminaičiais, buvo pasistačiusi sau rūmus kaip tik šioje pusėje, šitaip tarsi prisilyginusi eiliniams žmonėms. Greta karališkųjų rūmų buvusi sinagoga, minima apaštalų darbuose:

Tuomet pakilo kai kurie iš vadinamosios libertinų sinagogos, iš kireniečių, aleksandriečių ir iš Kilikijos bei Azijos ir mėgino ginčytis su Steponu. Apd 6, 9

Vienas įdomiausių buvusios senosios Jeruzalės pastatų — šventykla su išoriniu kiemu, kurį supa portikas su kolonomis. Toliau — vidinė šventykla „Soreg" su baliustrada, kur būdavo ženklai, kad toliau pagonys neperžengtų šio slenksčio. Tarp baliustrados — 14 ovalinių laiptų kyla prie didžiulių durų. Čia Rampart (Hel).

Rytiniai šventyklos pirmojo kiemo vartai buvo itin išgražinti, todėl pavadinti Gražiaisiais, pro kuriuos įeinama į Moterų kiemą. Iš ten kitur moterys jau nebegalėdavo pakliūti. Šio kiemo kampuose buvo keturi skirtingos paskirties kambariai: specialiems nazariečių įžadams, medžio ir alyvos parduotuvės, raupsuotųjų apsivalymo patalpa su tam tyčia pritaikytomis voniomis. Moterų kiemą juosė galerija su portiku. Iš šio Moterų kiemo jos galėjo stebėti kai kuriuos, sakysim, Vandens šventės reginius, vykstančius šioje šventykloje.

Rytiniai Moterų kiemo vartai buvo vadinami Nikanoro vardu. Mat juos dovanojo turtingas Aleksandrijos žydas Nikanoras. Kaip pasakojama, jie stebuklingai buvo pervežti per audringą jūrą ir nenuskendo. Kadangi jie buvo iš tikrųjų gražūs, tad kaip kiti šventyklos vartai nebuvo paauksinti, bet palikti tokie, kaip juos žvalvarinius buvo padarę meistrai. Priešais Nikanoro duris, palypėjus 15 pusapvalių laiptų, levitai sustoję giedodavo ir šokdavo ritualinius šokius.

Kito vidinio kiemo, — vadinamo Izraelitų, — dalimis naudodavosi vien tiktai dvasininkai. Jį irgi juosė por-tikas, už kurio viename — *Lishkat ha-Gazit* — posėdžiaudavo Sinedriumas, kitame — *Beth Ha-Moged* — šventyklą aptarnaudavę kunigai praleisdavo naktį. Kunigų kieme buvęs Didysis altorius.

Iš šiaurvakarių kampo prie šventyklos kampo buvo prisiglaudusi Antonijaus tvirtovė. Ją pastatė Erodas, pavadinęs Markaus Antonijaus vardu. Į viršų buvo išsišovę keturi masyvūs bokštai, pasiekiami laiptais, einančiais iš priekinio kiemo. Aukščiausiasis — 35 metrų — bokštas buvęs pietryčių kampe. Tvirtovės viduryje buvę du kiemai. Vakarinis buvo išgrįstas akmenimis ir pagal tradiciją vadinamas Lithostratos:

... Tai išgirdęs, Pilotas išsivedė Jėzų laukan ir atsisėdo į teisėjo krasę, pavadintoje „Akmeninis grindinys", hebrajiškai Gabata... Jn 19, 13

„*Gabata*" aramėjų k. žodis, reiškiąs paaukštinimas. (it. *pavemento di pietra, lastricato*). Abu kiemus juosė dengta arkada. Čia buvo rūmai. Manoma, kad iš šių kiemų Romon netoli Laterano pargabenti ir vadinamieji „Šventieji laiptai" (it. Scala Santa), kurie krikščionių taip branginami, — dažnai lankomi ir keliais eidami maldininkai juos bučiuoja. Tatai anų buvusių Jeruzalės garsiųjų romėnų prieangio dalis. Popiežius Sikstas V pastatė atskirą pastatą, į kurį 1589 perkėlė tuos šventuosius laiptus, kuriais pagal tradiciją lipęs Išganytojas. Iš Jeruzalės, iš Piloto rūmų, juos į Romą prie Laterano bazilikos atgabenusi šv. Elena 326 metais. Yra išlikę duomenų, kad tie laiptai ir seniau popiežių rūmuose, net prieš XVI a., buvo gerbiami. Kai šie laiptai buvo pradėti labiau garbinti, išgarsėjo po krikščioniškas šalis, tokių panašių atsirado ir daugiau. Tokie šventieji laiptai yra Lietuvoje — Tytuvėnuose, kur per atlaidus ir šiaip jau žmonės, melsdamiesi ar giedodami, jais kopia į viršų.

Visą šį senosios Romos vaizdą galima tiktai pamatyti makete, kuris padarytas „Holyland" viešbučio teritorijoje. Tatai 50 kartų sumažintas, kruopščiai ir

rūpestingai atkurtas miniatiūrinis anų senųjų laikų — 66 metų — po Kr. gimimo, kai prasidėjo pirmasis žydų sukilimas prieš romėnus, garsiosios Jeruzalės senojo miesto vaizdas. Maketas darytas pagal Mishnah, Tosephtha, Talmudą ir naująjį Testamentą. Jo darbams panaudotos anuometinės Jeruzalės statyboms būdingos medžiagos: marmuras, akmuo, medis, varis ir geležis. Todėl ši mažutė senųjų laikų Jeruzalė — labai įspūdingai atrodo kiekvienam, kas tik čia pasistengia apsilankyti. Šio maketo darbo vadovas — Hans Kroch, kuriam daug padėjo Jeruzalės universiteto topografai ir archeologai. Norint tiksliai sukurti šį senosios Jeruzalės prototipą, prisireikė atkaklių ir kruopštaus septynerių metų tyrinėjimo studijų. Šitaip buvo atkurta Kristaus laikų Jeruzalė, kur bent jau realiau galima įsivaizduoti pačios Golgotos vietą ir tą kelią, kuriuo žengė su kryžium Jėzus.

Tai laikais lotynišku žodžiu Kalvarija arba aramėjiškai Golgota, — buvo vadinama už miesto sienų, tiksliau sakant, — Ezechijo sienos — čia buvusi nedidelė 15 metrų uolėta apvali aukštumėlė, kurion paparastai būdavo gabenami myriop nuteistieji nusikaltėliai. Į čia, kaip didelį nusikaltėlį kartu su dviem kitais pasmerktaisiais, anuomet varėsi kareiviai ir Jėzų.

Dabar Golgota — vieta, atsidūrusi Šv. Karsto bazilikoje. Į ją galima nusileisti stačiais laiptais. Čionai dabar dvi koplyčios: viena priklauso Romos katalikams, kita — graikų pravoslavams. Pirmojoje yra dvi Kryžiaus kelio stotys: Kristaus apnuoginimas ir kalimas prie kryžiaus. Graikų koplyčioje XII stotis — Kristaus mirtis ant kryžiaus. Po stovinčiu šioje koplyčioje paveikslu matyti uolos gabalas, į kurį, manoma, buvo įkastas Kristaus kryžius. Ši vieta pažymėta sidabriniu ženklu. Tarp šių dviejų koplyčių matyti Skausmingosios Dievo Motinos altorius (Stabat Mater). Taip prisimintas Motinos skausmas dėl dieviškojo Sūnaus mirties:

... Atėję į tą vietą, kuri vadinosi „Kaukolė", jie prikalė ant kryžiaus Jėzų ir du piktadarius — vieną jam iš dešinės, antrą iš kairės... Lk 23, 33

Tad štai, kur buvo išgelbėta visa žmonija. Štai, kur buvo tarti ant kryžiaus tarp dviejų nusikaltėlių žodžiai:

... TĖVE, Į TAVO RANKAS ATIDUODU SAVO DVASIĄ... Ir su tais žodžiais numirė. Lk 23, 46

Jaunučių būrelis Lietuvoje.

Dar apie prel. Juozą Prunskį

Dr. Petras Kisielius

„Patys didieji kentėjimai nėra ašarotieji: kai skausmas mus traiško, teka nebe ašaros, o kraujas". F. Gerfaut, Citata iš prelato dr. Juozo Prunskio knygos „Rinktinės mintys".

Knyga „Ateitininkai komunistų ir nacių kankiniai" yra viena vėliausiųjų prelato Prunskio suredaguotų knygų. Šioje knygoje trumpomis biografinėmis apybraižomis aprašomi bent 600-700 ateitininkų sąjūdžio narių, kurie, kovadami prieš komunistinius ar nacinius okupantus už savo tautines ir religines vertybes, išgyveno nežmogiškas tardymu, kalėjimu, trėmimu, o Sibire alkio, šalčio ir sunkiausio priverčiamo darbo kančias, ir kartu didžiausią nekalto žmogaus paniekinimą bei nužmoginimą. Didžioji jų dalis iš Sibiro, iš kalėjimų, ar iš kacetų negrįžo.

Ši knyga liudijo okupantą, kaip žmogų — žvėrį, genocidą mūsų tautos, genocidą mūsų organizacijos narių, kurie pirmieji buvo naikinami bedieviško komunizmo ir nacizmo.

Tai kankinių knyga, kalbanti apie mūsų tautos heroizmą. Cituoju šios knygos III puslapį: „Kun. Lelešius Justinas... (Vilkaviškio NKGB buvo verčiamas šnipinėti kunigus ir tikinčiuosius, o nesutikus — buvo sumuštas). Bartininkų parapijos klebonui kun. Benjaminui Sakavičiui skundėsi, jog NKGB žadėjo jį fiziškai sunaikinti, jeigu neteiksiąs žinių. Apsiašarojęs pakėlė rankas į viršų ir tarė: „Aš — kunigas, lietuvis, katalikas. Judas nebūsiu, šetonui netarnausiu, tegul mano kraują sugeria Lietuvos žemė." Jis išėjo į mišką ir žuvo 1946 m. partizanų slėptuvėje, drauge su „Birutės" partizanų rinktinės štabo nariais. „Tarti žodžiai išsipildė — jo kraują sugėrė Veivėrių apylinkės žemė".

Iš knygos ryškėja, kad didelį procentą ateitininkų kankinių sudarė dvasininkai. Katalikų Bažnyčia buvo ta didžioji uola, į kurią suduždavo persekiotojų bangos, nors kai kada per tą uolą ir persirisdamos. Komunistinis okupantas ypač tą gerai suprato. Gimusi tautos laisvės prieaušriuose, ateitininkija visuomet buvo su sava tauta visuose jos kritiškiausiuose įvykiuose, nevengdama bet kokios už jos laisvę aukos, ką liudija ir šitoji knyga. Ateitininkija ėjo petys petin su visa kovojančia tauta ir jos okupacijose.

Mano ano meto ir dabartiniu įsitikinimu, tauta kovojo prieš okupantą ištisus 50 metų su didelėmis kraujo ir gyvybių aukomis (partizanai, pogrindinė spauda, pasyvus pasipriešinimas...) Žinoma, iš nomenklatūros žmonių nedaug kas toje kovoje dalyvavo. Daugumas jų dėl savo užimamos vietos ir oportunistinių išskaičiavimų ne tik patys jokioje akcijoje dėl tautos laisvės nedalyvao, bet net kritikavo pogrindžio darbą ir iš viso apie tuos dalykus nenorėjo girdėti ir žinoti. Jiems

Čikagos ateitininkai sendraugiai suruošė prel. Prunskio knygos „Ateitininkai nacių ir komunistų kankiniai" sutiktuves pernai gruodžio mėn. Prel. J. Prunskis — viduryje su balta gėle.

nerūpėjo, ką veža į Sibirą, kada veža. Jiems geriau buvo nieko apie tai negirdėti ir nežinoti. Jie kritikavo ir Kalantos heroiką, kuri sudrumstė jų tautinį snaudulį. Buvo ir tokių, kurie, įsitikinę Raudonosios armijos nenugalimumu, tautos nepriklausomybės viltį buvo seniai užkasę ir perėję į okupanto lagerį. Tą matėme ir kelių pastarųjų metų bėgyje. Net ir šiuo metu, praslinkus jau keliems metams nuo nepriklausomybės atgavimo, nematyti rimtesnių pastangų iš Lietuvos administracinių organų pasirūpinti Sibiro tremtiniais, dar tebesančiais Sibire — pagelbėti jiems grįžti į savo kraštą. Neįmanoma suprasti, tiesiog koktu, kad Sibiro tremtiniai, dar nesugrįžusieji į Lietuvą, negauna Lietuvos pilietybės ir, norėdami aplankyti Lietuvą, turi sumokėti tam tikrą mokestį, kaip kiekvienas užsienietis.

Šioji knyga — tai pagarba ir paminklas kiekvienam paminėtam kankiniui, o taip pat pagarba ir visai ateitininkų organizacijai.

Redagavę šią knygą jos autoriai prelatas dr. Juozas Prunskis. Pilypas Narutis ir Leonardas Kerulis užbaigia šios knygos įžangą šiais žodžiais: „Mes... guodžiamės, kad šis leidinys bus pradžia istorinio paminklėlio net ir tiems, kurių kūnai užkasti be jokio kryželio Sibiro taigose ar sunaikinti nacių lageriuose".

Prelatas Juozas Prunskis yra vienas mūsų didžiųjų asmenybių išeivijoje ir apskritai mūsų visoje tautoje. Jo asmenybės portretas nepaprastas, labai sudėtingas, išskirtinas. Gimęs jis Utenos apskrityje, Žvilbučių kaime, Daugailių valsčiuje. Savo gimimo vietovių vardus jis vėliau naudojo savo slapyvardžiams: po savo žurnalistiniais straipsniais mėgdavo pasirašyti J. Žvilbutis arba J. Daugailis. Jis 1925 m. Rokiškio gimnazijos abituriantas, o po vasaros atostogų kunigų seminarijos studentas.

Nebuvo jis eilinis moksleivis ar seminarijos studentas. Šalia savo kasdieninio mokslo seminarijoje, jis reiškėsi abstinentų, visuomenininkų draugijose ir kitokiuose sambūriuose. „Apie dvylika mūsų buvome susimetę Šv. Tomo draugijėlėn, susirūpinę vienas kitam padėti ugdyti charakterį, nešti daugiau vidinės ugnies į mūsų uždaros įstaigos gyvenimą". (Citata iš prelato J. Prunskio straipsnio „Draugo" šeštadieninio priedo 1983.4.9). 1932 m. jis baigė VDU teologijos-filosofijos fakulteto teologijos skyrių bažnytinių teisių licenciatu, būdamas tik 24 metų amžiaus. Tais pačiais metais pašventintas kunigu ir paskirtas Kupiškio vikaru bei Kupiškio vidurinės mokyklos kapelionu. 1935 metais paskiriamas „Mūsų laikraščio" religinio-ideologinio skyriaus redaktoriumi, gi nuo 1936 m. iki 1939 m. tampa „XX Amžiaus" vyriausiu redaktoriumi. To meto jo redakcinį kolektyvą sudarė kun. Dr. Prunskis, prof. Dr. Maceina prof. Dr. Ivinskis, prof. Ambrazevičius, prof. Dr. Dielininkaitis, prof. Dr. Grinius, prof. kun. Yla, Dr. Skrupskelis, o vėliau įjungtas ir žurnalistas Bauka. „XX Amžius" pats stipriausias to meto Lietuvos dienraštis su didžiausiu skaitytojų tiražu, gi redakcinis kolektyvas — tai ano meto katalikų elitas, ateitininkų organizacijos užaugintas. Tai labai pajėgi, didelio prestižo jaunų intelektualų grupė. Visi jie tuo metu buvo apie 29 metų amžiaus, tik pora iš jų porą metų vyresni. Gi patsai jauniausias buvo kun. Dr. J. Prunskis, nors gimęs tais pačiais metais, kaip daugumas kitų kolektyvo narių, bet jis gimęs gruodžio 22-rą dieną. Šio kolektyvo redaguojamas „XX amžiaus" tiražas nuo 3,000 pakilo net iki 35,000-40,000 skaitytojų, kas liudijo šio katalikiško dienraščio vertę ir populiarumą. 1939-taisiais metais prelatas tampa katalikų Veikimo Centro spaudos biuro direktoriumi, bet po vienerių metų — 1940 metų liepos mėnesį slapta apleidžia rusų okupuotą Lietuvą, ištrūkdamas iš NKVD nagų. Tais pačiais metais savo ateities vietove pasirenka Čikagą, kur įsijungia į šv. Jurgio lietuvių parapijos darbą. Šalia parapinio-bažnytinio darbo intensyviai dalyvauja (lietuviškame) katalikiškame darbe: nuo 1943 iki 1945 metų jis ALRK Federacijos spaudos biuro direktorius. 1945 metais už disertaciją Comparative Law, Ecclesiatical and Civil in Lithuania, Vašingtono katalikų universitetas jam suteikė bažnytinių teisių daktaro laipsnį (licenciatą bažnytinių teisių jis buvo įgijęs jau Kaune, 1932 metais). Nuo 1948 metų „Draugo" redaktorius, o nuo 1953 metų — lietuvių Enciklopedijos žurnalistikos skyriaus redaktorius.

Gyvendamas Lietuvoje, reiškėsi spaudoje nuo 1929 metų bendradarbiaudamas „XX Amžiuje", „Ryte", „Darbininke", „Židinyje", „Tiesos Kelyje", „Panevėžio balse", „Skautų aide", o Jungtinėse Amerikos Valstijose rašė vos ne visoje lietuvių periodinėje spaudoje, paskelbdamas per 10,000 straipsnių!

Jis yra parašęs ar suredagavęs bent keliasdešimt, didesnės ar mažesnės apimties, knygų, knygelių bei brošiūrų religinėmis, didaktinėmis, filosofinėmis, istorinėmis, bei tautinėmis temomis. Jis yra daug rašęs apie lietuvių tautos bei jos narių kančią paskutinėse bolševikų ir nacių okupacijose.

Jo išspausdintos knygos: Kan. Kl. Kozmianas (1933), Dejavimai, kraujas, lavonai (1934), Pareiga (1934), Ką Dievas sujungė žmogus teneišskiria (1939), Visuotinė mobilizacija atakai prieš tautos vėžius (1939), Kaip rašyti į laikraščius (1940 ir 1950), Kaip mirė nemirtingieji (1941), Komunizmas ir revoliucija Amerikoje (1942), 15 sušaudytų kunigų Lietuvoje (1942, angliškai 1943), Bolševikų kalėjime ir Sibiro ištrėmime (1944), Lietuva Motina (1958), Bolševikų ir nacių vergijoje (1944), Prie vilties kryžiaus (1948), Aušros Vartų Marija (1950), Motina gailestingoji (1951), Amžinybei ir tėvų žemei

(1957), Augštyn širdis (1957), Meilė ir Laimė (1958), Metai su Dievu (1958) 28 moterys (1958), Vyrai klystkeliuose (1960), Silpname kūne (1961). Ši knyga išversta į latvių kalbą ir išspausdinta Dzimtenes Balss žurnale (1965), Mokslas ir religija (1964), Žurnalistika (1974), Lietuva bolševikų okupacijoje (1979), išversta į anglų kalbą (1982), Lithuania's Jews and Holocaust (1979), Bėgom nuo teroro (1980), Lietuviai Sibire (1981) Bolševikų nužudyti šauliai (1982). Jis yra daręs ir vertimų į lietuvių kalbą iš kitų kalbų. Kaip didelių sugebėjimų žurnalistui jam teko ilgus metus būti įvairių laikraščių redaktoriumi. „Draugo" vienas iš redaktorių (1948-72). „The marian" (1964-1969), „Laivo" (1972-1974). Alto informacijos direktorius nuo 1970 m. 1980 metais jis dalyvavo Madrido konferencijoje. Daug jo laiškų spausdinta anglų kalbos spaudoje svarbiais, gyvybiniais Lietuvai klausimais. Čia jis tikrai čempijonas, niekas iš lietuvių žurnalistų tiek daug laiškų anglų kalba nėra paskelbęs. Jo talentas žurnalistikoje išskirtinas. Jis sugeba čia pat išsamiai aprašyti bet kokį lietuvišką kultūrinį įvykį ir dar tą patį vakarą įmesti šį aprašymą į „Draugo" laiškų dėžę, kad rytojaus dieną ši korespondencija jau būtų paruošta spausdinimui. Kas galėtų per vieną šeštadienio ar sekmadienio vakarą aplankyti 2-3 lietuviškus kultūrinius renginius ir juos ten pat aprašyti, pasekant preletą Dr. Prunskį? Žurnalistiką jis yra dėstęs Pedagoginiame lituanistikos institute nuo 1954 metų. Jo pamokslai buvo tansliuojami į Lietuvą per Amerikos Balsą nuo 1955 metų.

Tai žmogus, kuris ir dirba kultūrinį darbą, būdamas nepaparasto darbštumo, ir moka kitiems už kultūrinius lietuviškus darbus, kasmet skirdamas įspūdingą skaičių premijų. Čia jis atlieka nepaprastai naudingą ir reikalingą darbą, ypač remdamas jaunimą ir jaunimo organizacijas. Tarp 1972-82 metų jis paskyrė 34 premijas, maždaug po 1,000 dolerių už beletristiką, žurnalizmą, mokslo veikalus, religinę, literatūrinę, visuomeninę veiklą, Ateitininkų Federacija gavo iš jo 10,000 dolerių sumą savo 75 metų jubiliejaus proga. Labai gausia auka (19,000 dol. jis perėmė šiais metais ateitininkų, piniginį vajų paremti Lietuvos ateitininkus. Nepamiršo ir skautų organizacijos, nei Lietuvių fondo. Jis labai gražiai remia premijomis „Ateities" žurnalo jaunuosius rašytojus, žurnalistus.

Preletas dr. Juozas Prunskis didelių talentų, didelio išsilavinimo žmogus — enciklopedistas. Jis labai taupus laiko naudojime. Jis socialus, turi daug draugų ir prietelių, daug pažįstas lietuviškos visuomenės o jį pažįsta — turbūt visa išeivija. Visuomet linksmas, jaunos giedrios išvaizdos, niekas nematė jo supykusio, už tat jo veide neatsirado raukšlių.

Jo invokacijos turiningos, originalios, taiklios tam įvykiui. Jo viešos kalbos paįvairinamos istoriniais įvykiais, įdomiomis citatomis, palyginimais. Jo įnašas į lietuvišką kultūrą neapskaičiuojamas. Tad prašome Dievą jam sveikatos, o mums inspiracijos sekti jo darbais, kad galėtume kuo tobuliau vykdyti savo pareigas Kristaus Bažnyčiai ir savajai tautai.

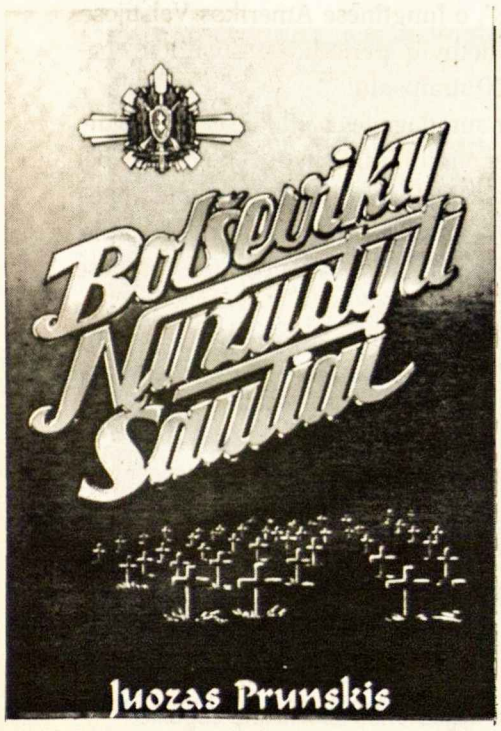

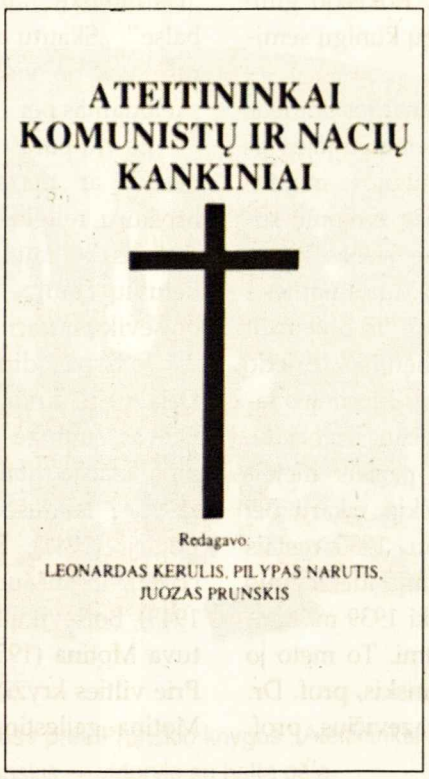

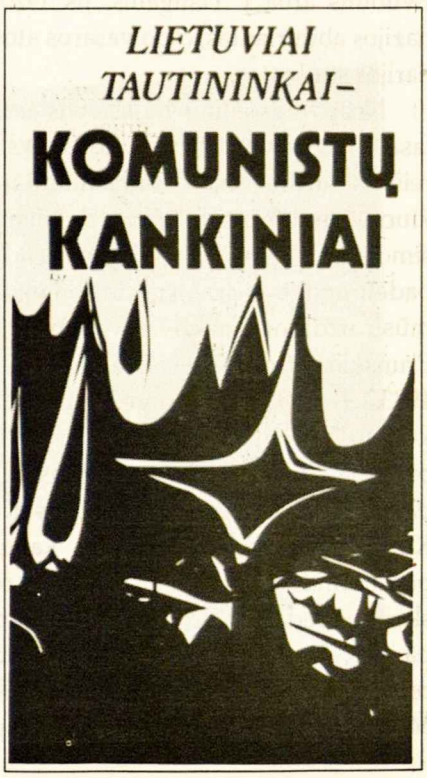

KOKIA TURI BŪTI KRIKŠČIONIŠKA FILOSOFIJA

Gediminas Karoblis

Mylėti Dievą visa širdimi, visa siela, visu protu, visomis jėgomis — tai reiškia mylėti be jokių reservų, be jokių išimčių. Ne išimtis tad ir filosofija. Taip pat ir filosofuodamas krikščionis myli Dievą visa savo esybe. Ir tai negali neatsispindėti jo filosofijoje.

Pirmiausia meilė Dievu turi pasireikšti meile tiesai, nes tiesa — tai Dievo ištikimybės išraiška. Tiesa — tai kiekvienas žodis iš Jo lūpų; tiesa — tai kūrimo atitikimas Kūrėjo valiai. Tiesa yra giliausiai susijusi su Dievu, todėl meilę Dievui natūraliai seka meilė tiesai. Meilė tiesai skatina atkakliai jos ieškoti, o radus — branginti, saugoti ir ginti. Krikščionis yra ištikimas tiesai taip, kaip jis ištikimas Dievui.

Krikščionis aiškiai jaučia ir įpareigojantį, didesnį už jį tiesos charakterį, todėl jis ieško tiesos nuolankiai ir nusižeminęs. Giliai krikščioniška nuolankumo dorybė paverčia filosofą tiesos tarnu, o ne valdovu. Kaip nuolankumas yra būtina sąlyga tobulėti, taip nuolankumas yra būtina sąlyga pažinti tiesą. Bet ar galima pažinti tiesą be nuolankaus nusiteikimo priimti tikrovę tokią, kokia ji yra, be sugebėjimo pripažinti savąją klaidą? Ne. Mes privalome pažinti tiesą, kad gyventume tikrove, o ne dykumos miražais. Krikščionis filosofas turi būti ypač nuolankus ir nusižeminęs. Nemanykime kad jis turi laukti, kol pati tiesa tarsi iš dangaus nusileis pas jį — tai kraštutinumas, taip pat vedantis į klaidą ir netikrumą — tačiau jis neturi perdėtai aukštai vertinti savo triūsą ir pasiekimus. Tegalvoja daugiau apie tai, ko jam trūksta, o ne apie tai, ką jau pasiekė.

Iš kitos pusės, nekelia pasitikėjimo tas, kuris abejoja dėl savo pagrindinių nuostatų ir įsitikinimų. Netvirtumas aiškiai rodo į galimą klaidą ar apsirikimą. Todėl krikščionis filosofijoje neturi pamiršti tvirtumo dorybės. Neatmesdami abejonės naudos ir reikalingumo, mes suprantame, kad blaškymasis ir dvejojimas filosofijoje nėra krikščioniška laikysena.

Tačiau kartais būna, kad griūna ir didžiausios pilys, keičiasi ir giliausi įsitikinimai, todėl tvirtumo dorybę turi būtinai lydėti budrumas. Budrumas padės krikščioniui giliau permąstyti savo filosofiją, apsaugos nuo skubotumo ir nepasvertų išvadų. Budrumas apsaugos krikščionį nuo užsidarymo savoje filosofinėje sistemoje ir tuo pačiu galimo aklumo bei nesugebėjimo iš jos išsiveržti. O iš kitos pusės, jis neleis pamesti galvos naujovių sraute. Žodžiu, krikščionis filosofuodamas turi nuolat budėti, kad, iš vienos pusės, neužsidarytų vien tik savotiškame mąstyme, prarasdamas kontaktą su kitaip mąstančiais, o iš kitos pusės, neprarastų savito mąstymo, pasinerdamas į įvairiausias filosofijos sroves bei mąstymo stilius.

Antrasis įsakymas tiesiog kylantis iš pirmojo — meilė artimui. Todėl krikščionio filosofinį užsidegimą tiesos meile turi lydėti lygiai toks pat užsidegimas artimo meile. Labai teisingas ir esmingas yra prof. Prano Kuraičio nuolat kartotas teiginys, kad „žmogus yra daugiau negu jo filosofija". Taigi ir meilės artimui pareiga yra aukštesnė už bet kokius filosofinius ginčus ar nesutarimus. Antra vertus, negalima visai atskirti tai, kas mąstoma nuo to, kuris mąsto. Visų pirma dėl to, kad žmogus brangina savo įsitikinimus ir gina savo filosofiją, kartais net visą savo asmenybę palenkdamas vienai kuriai minčiai ar idėjai. Jei paliečiami žmogaus įsitikinimai, sukyla visas žmogus. Todėl ne tik apie filosofus kalbėdami turime būti jautrūs, bet ir apie jų filosofijas. Iš tiesų, matydami žmogų, o ne vien jo skelbiamas idėjas, mes sugebėsime jautriau ir subtiliau išdėstyti savo abejones ir priekaištus toms idėjoms. Taip. laikydamiesi tiesos ir teisingumo dvasios, neapleisime ir artimo meilės.

Visa tai iškelia krikščioniui labai svarbų reikalavimą: svarstydamas, net abstrakčiai kalbėdamas, jis turi būti jautrus tam, apie ką kalba ir galvoti apie galimas savo teiginių pasekmes: kiek ir kaip jos paliečia artimą. Ne tas pats, kaip ir kokiu būdu pasakome tiesą, netgi tada, kai rašome, būkime jautrūs: napamirškime, kad skaitytojas žodžius visada gali pritaikyti sau, net jei jie nėra jam skirti. Jautrumas turi visur lydėti krikščionį, ką jis beveiktų, ką bekalbėtų, ką berašytų, netgi ką begalvotų.

Krikščioniška filosofija ne turiniu, o visų pirma dvasia turi būti krikščioniška. Ne turinys, ne svarstomi klausimai daro filosofiją vienokia ar kitokia, bet bendra dvasia. Bendra dvasia parodo iš kokio šaltinio teka filosofinių minčių srovė. Todėl krikščioniška filosofija turi būti krikščioniškos dvasios filosofija, o jos skiriamasis, jai būdingas bruožas turi būti tas, kuriuo skiriasi visa krikščionybė — tai meilė. Krikščioniškos dvasios filosofija — tai meilės filosofija. Ne dėl to, kad joje kalbama apie meilę, o dėl to, kad joje kalbama tik su meile. Su meile ieškomai ar skelbiamai tiesai. Su meile klausytojui ar skaitytojui. Su meile tiems, kurių teiginiais paremiame savo mintis. Su meile tiems, kurių idėjas atmetame kaip klaidingas.

MALDOS MOKSLAS PAGAL ROMANO GUARDINI

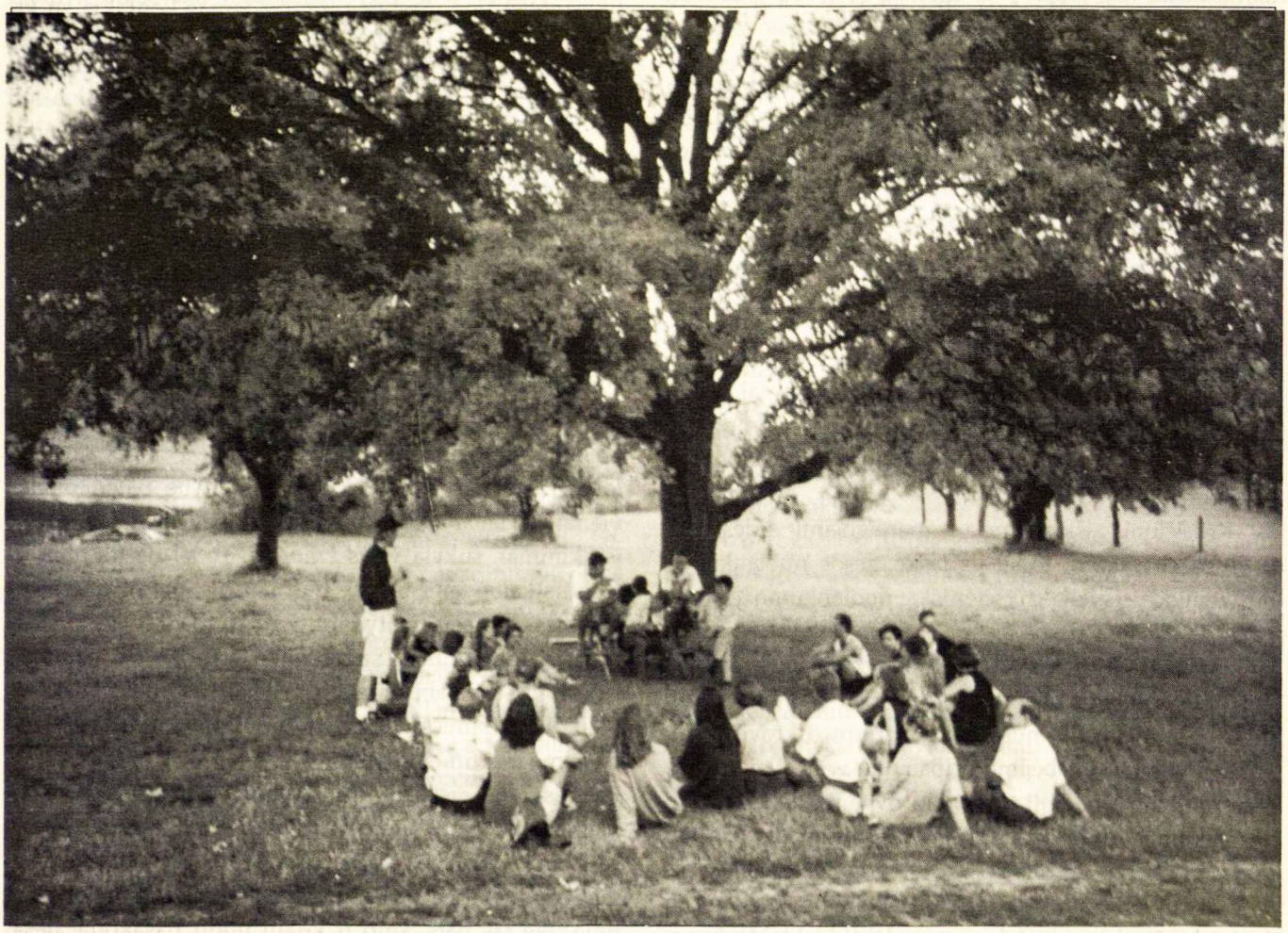

Ateitininkų studijų savaitgalio metu po ąžuolu rimtas veiklos problemas sprendžia studentai ateitininkai.Nuotr. Lino Daukšos

Vytautas Bagdanavičius, MIC

Apie neišklausytą maldą

Tariamai neišklausyta malda yra dažna besimeldžiančio žmogaus patirtis. Tai nereiškia, kad Dievas žmogaus maldos nebūtų girdėjęs, bet tai reiškia kažką daug daugiau. Ne kartą žmogaus malda būna išklausoma tokiu būdu, kad tik po kurio laiko besimeldžiantis supranta, jog štai čia yra jo maldos išklausymas — daug platesniu ir reikšmingesniu būdu, negu jis tikėjosi. Tačiau tuoj po maldos žmogus nieko nepatiria.

Labai geras katalikiško maldingumo žinovas, kun. Romano Guardini rašo: „Besimeldžiantis žmogus žinojo, kad Dievas buvo čia pat, tačiau jis pasiliko tylus ir pasislėpęs. Maldininkas turi pasilikti toje tyloje ir tamsoje pats vienas, remiamas tik tikėjimo'' („Prayer in Practice'', Pantheon Books, 1957 m.)

Pasilaikykime mintį, kad maldininkas pasilieka vienas, nes tai padės mums suprasti neišklausytos maldos vertės pobūdį. Pagal Romano Guardini, malda nėra iš viso dėl to, kad sulauktų betarpiškos naudos — padarinių. Meldžiamės, kad būtų pasiektas išvidinis ryšys su Dievu: „Svarbu, kad tie, kurie tiki į šį santykiavimą ir kurie turi jo supratimą, tai nuolat atnaujintų''.

Norint melstis, reikia pradėti nuo savęs. Reikia turėti gyvą savęs suvokimą ir supratimą, kad mes čia susitinkame su kitu. Be šio asmeninio susitikimo malda nėra įmanoma. Maldos reikalui save reikia suvokti labai gyvai ir asmeniškai. „Dievas, į kurį aš maldoje kreipiuosi, mane pažįsta ne kaip vieną iš minios, bet as-

meniškai ir nemaišydamas su kuo kitu". Antra vertus, besimeldžiant niekada nereikia prarasti supratimo, kad aš čia susitinku su kitu.

Kai turime šitokį gyvą maldos supratimą, kurio esminis bruožas yra susitikimas su kitu, reikalas, kad po maldos išgirstume ar pamatytume ženklą, jog mūsų malda išklausyta, darosi dar gyvesnis.

Tačiau kone visi besimeldžiantieji gali paliudyti susidarę įspūdį, kad jų malda neišklausyta. Ir ta patirtis yra tikra. Ryškiausią ir didžiausią neišklasytos maldos atvejį matome ir iš Jėzaus gyvenimo. Šv. Mato evangelijoje aprašytas Jėzaus kentėjimas, kurio pradžioje Jis kreipėsi malda į Tėvą, prašydamas, kad nereikėtų kentėti. Tačiau, kaip žinome, malda nebuvo išklausyta ir Jėzui reikėjo kentėti. Štai Jo maldos žodžiai: („Ir paėjęs toliau, Jis parpuolė kniūbsčias, melsdamasis ir sakydamas) Mano Tėve, jei galima, tegul ta taurė praeina pro mane, tačiau ne kaip aš noriu, bet kaip tu" (Mt 26, 39). Po šios maldos Jėzus grįžo pas apaštalus, pažadino juos iš snaudulio, tačiau vėl tuoj nuėjo nuo jų ir meldėsi tais pačiais žodžiais. Kad tai nebuvo tušti Jėzaus žodžiai, o gilus prašymas, žinome iš to, kad Jėzus net skundėsi Tėvui, jog yra Jį apleidęs. Kad ši Kristaus malda buvo labai intensyvi, sužinome iš evangelisto Luko, kuris rašo, kad Jėzui besimeldžiant „jo prakaitas pasidarė kaip kraujo lašai, varvančio žemėn" (Lk 22, 44).

Kodėl ši malda nebuvo išklausyta? Atsakymą į tai mes, tikintys krikščionys, gerai žinome. Ji nebuvo išklausyta dėl to, kad Jėzaus kančios dėka, Dievui ir žmogui veikiant kartu, turėjo būti atstatyti santykiai tarp Dievo ir žmonijos. Bet kai mes meldžiamės ir mūsų maldos nebūna išklausytos, tokio aiškaus atsakymo nėra. Tačiau iš esmės neišklausymo priežastis yra to paties pobūdžio. Be abejo, mūsų kentėjimas neturi tokių plačių pasekmių, kaip Kristaus, bet jis mums yra labai skaudus, todėl iš dalies yra to paties pobūdžio.

Tai yra tikėjimo žinia, kurią mes lengvai išskaitome iš apreiškimo šaltinio, tačiau kaip mes tą žinią savo protu galime aprėpti?

Atsakymo galime ieškoti toje vertėje, kurią turi konkretus mūsų gyvenimas. Jo vertingumą liudija ne tik mūsų pasisekimai, bet ir mūsų vargai. Viskas, kas žmogišką, yra giliai vertinga dieviškuoju požiūriu. Tai veda mus į aukštą žmogaus egzistencijos vertinimą. Minėtasis krikščioniškos maldos mokytojas R. Guardini apie mus, besimeldžiančius, sako: „Daugumas iš mūsų nežino, kas gyvena mumyse ir kam esame pajėgūs, ligi teisingas pakvietimas mus pasiekia".

Jeigu Dievas nerado reikalo nauja sugestija ar nauju mūsų gyvenimo reikalų patvarkymu įsiterpti į mūsų kasdienybę, tai reiškia, kad mūsų gyvenimas yra tvarkoje Dievo požiūriu. Į tą problemą, dėl kurios mes meldėmės, prašydami Dievo pagalbos, Jis atsako tuo būdu, kad viskas yra gerai, t.y. kad maldininkas turi savyje jėgos ir išminties rasti teisingą tos problemos sprendimą, veikdamas grynai savo turimomis galiomis. Dievo įsiterpimas šiuo atveju būtų tik žmogaus nuopelno mažinimas, arba žmogiškosios veiklos vertės mažinimas.

Bet vėl kyla klausimas: kam tada iš viso reikia melstis? Ar ne geriau daro tas žmogus, kuris su savo problema „nelenda Dievui į akis", o pasilieka savo paties veikimo ir sprendimo galių ribose? Atsakymas į tai turėtų būti tas, kad visų pirma joks žmogus tiksliai nežino savo galių ribos. Galbūt ta problema, kuri jį vargina, iš tikro reikalinga aktyvaus Dievo veikimo įsikišimo. Ir jeigu žmogus į šią problemą nepakviestų Dievo, Dievas, gerbdamas žmogaus laisvę, savo iniciatyvos neparodytų. Kiekviena malda, nors ir neišklausyta, yra Dievo buvimo pripažinimas iš mūsų pusės. Tokio pripažinimo Dievas laukia iš kiekvieno žmogaus todėl, kad žmogus yra sukurtas laisvas. Dėl to Dievo pripažinimas iš laisvo žmogaus yra vertybė, toli išeinanti anapus kasdieniškų žmogaus reikalų.

(Bus daugiau)

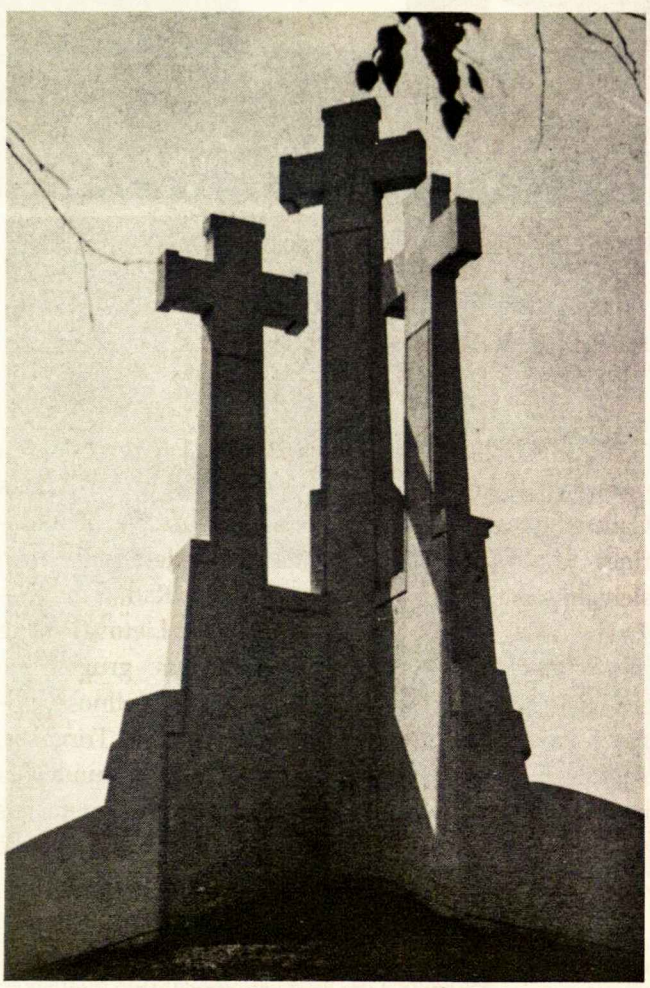

Iškyla į Ignaliną — poilsio valandėlė.

Aušros Vartų akademija

Lapkričio 20 d., šeštadienį, ateitininkai rinkosi į jau tradiciniu tapusį Rudens akademijos tęsinį — Vilniaus Gailestingumo Motinos atlaidus. Papuoštoje 35 vidurinės mokyklos salėje „Ateities" federacijos moksleiviams bei studentams koncertavo Radijo ir televizijos vaikų choras, savo eiles Marijai ir Lietuvai skaitė kun. Robertas Grigas, pagal amžiaus grupes susiskirsčiusiai auditorijai apie Švč. Jėzaus Motinos vaidmenį Bažnyčioje pasakojo kunigai Kęstutis Trimakas, Antanas Gražulis, Pranciškus Sabaliauskas. Jaunuosius bendraminčius pasveikino iš JAV atvykęs Federacijos vadas Juozas Polikaitis. Akademijos dalyviai aplankė Žemutinę pilį, meldėsi Aušros Vartų šventovėje.

Tuo pat metu šv. Kazimiero bažnyčioje vyko Eucharistijos Bičiulių susitikimas, į kurį atvyko kelių vyskupijų atstovai. Tartasi, kaip skatinti eucharistinį pamaldumą, kokios galėtų būti jo formos, dalintasi apaštalavimo ir maldos patirtimi. Vilniaus Eucharistijos Bičiulių grupės vadove išrinkta Elena Šuliauskaitė.

Rudens akademija Druskininkuose

Savo akademinę programą, nuosekliai apimančią visus mokslo metus, ateitininkai šiemet pradėjo Druskininkuose, kur spalio 22-24 d. vyko Rudens akademija, į kurią konkurso būdu pateko pusantro šimto moksleivių ir studentų iš visos Lietuvos. Paskaitas apie laisvę ir atsakomybę, pareigas ir teises Bažnyčioje, Vatikano II susirinkimo iškeltus uždavinius ir ateitininkų atsiliepimą į juos skaitė „Ateities" federacijos vadovai Vidas Abraitis, s. Daiva Kuzmickaitė, Dalia Kabašinskaitė, kun. Ričardas Repšys, kun. Robertas Grigas, svečiai — kun. Juozas Šeškevičius (Brazilija), kun. Ambrozijus (Sankt-Peterburgas), kun. Andrius Gov-

kelevič, psichologas kun. Kęstutis Trimakas (JAV) ir kiti. Jaunuoliai, pagal amažių ir anksčiau išeitą kursą suskirstyti į kelis lygmenis aplankė Druskininkų įžymybes — miško muziejų „Girios aidas", Čiurlionio gyvenimo ir kūrybos vietas — kasdien pripildydavo Druskininkų bažnyčią.

Rudens akademijos dalyviai buvo paraginti visokeriopai remti savo žurnalą „Ateitis", kurį nuo 1994 m. tikimasi pradėti leisti Lietuvoje. Žiemos akademiją numatoma surengti 1993 m. gruodžio 26 d. — 1994 m. sausio 1 d. Anykščiuose. Norintys į ją patekti turi parašyti konkursinį rašinį paskelbtomis temomis.

Panevėžio 16-ajai vidurinei mokyklai suteiktas kun. Alfonso Lipniūno vardas

Kaip rašo laikraštis „Panevėžio balsas" (1993 10 12, Nr. 198) Panevėžio 16-ajai vidurinei mokyklai suteiktas tautos šviesuolio bei kankinio už Lietuvos laisvę kunigo Alfonso Lipniūno vardas. Ta proga šv. Mišias Kristaus Karaliaus katedroje, į kurią susirinko daug mokinių, aukojo mokyklos kapelionas kun. G. Jonikas. Prie kun. A. Lipniūno kapo susikaupimo valandą kalbėjo jo sūnėnas A. Lipnickas ir dukterėčia A. Abromavičienė. Mons. J. Antanavičius papasakojo kapo atsiradimo istoriją. „Dabar iš šio kapo sklinda šviesa, ir norisi tikėti, kad netolimoje ateityje jis gali tapti dar vienu šventuoju", užbaigė savo žodį monsinjoras, kurio rūpesčiu minimo kunigo palaikai buvo iš Lenkijos pargabenti ir palaidoti šventoriuje tos pačios katedros, kurioje jis darbavosi.

Iškilmių mokyklos salėje metu mokyklos direktorius pasakė, jog jis ir pedagogų kolektyvas suprantą, kad Lietuva laukia tauraus ir dvasingo jaunimo. Vardas žmogaus, kuris savo gyvenimą atidavė Dievui, tėvynei ir jos žmonėms, didžiai įpareigojąs. Nors atsakomybė esanti didelė, bet kokia našta pakeliama su Dievo pagalba, pasakė direktorius.

Berčiūnų koplyčia

Nevėžio ir Sanžilės upių santakoje, rytinėje Berčiūnų kaimo pusėje yra gražus pušynas. 1930 m. urėdo Kasperavičiaus rūpesčiu čia buvo įrengta Panevėžio miesto poilsiavietė. Iškilo ir religinis reikalas. Poilsiautojų religiniams reikalams vysk. K. Paltarokas užleido vyskupijos kurijos vilą, esančią kurorte, ir netgi tam paskyrė kunigą. Bet pasirodė, kad čia ne išeitis. Reikalinga nuolatinė vieša koplyčia. Vysk. K. Paltarokas šį darbą organizuoti pavedė katedros klebonui kan. Pauliui Šidlauskui. Šis mielai sutiko. 1937 m. buvo sudarytas koplyčios statymo komitetas. Pirmininkas — kan. P. Šidlauskas, nariai: urėdas Kasparavičius, Rapolas Zitkus... Projektą paruošė juodupietis arch. Mulokas. Statyba tęsėsi 1938-1944 m. Neskubėta. Tai buvo gotinio stiliaus, raudonų plytų, vieno bokšto, tinkuota, raudonų čerpių stogu bažnytėlė. Jos dydis 17 x 12 m. Visi langai, altoriai vitražuoti Lietuvos garsiojo vitražisto Ušinskio. Visa buvo paruošta, tik reikėjo sumontuoti. Statytojai delsė, nes keitėsi viena po kitos valdžios ir kurorto paskirtis. Galiausiai šile įsteigta komjaunimo stovykla. Statytojai, fundatoriai susimąstė, ar verta tokias brangenybes, meną čia į laukinių gaujas atiduoti. Nutarta: vitražus ir kitą inventorių išdalinti saugoti po didesnes parapijos bažnyčias, o pačios koplyčios pašventinimo apeigas atidėti vėlesniam laikui. Stovyklos viršininkas apsidžiaugė, kad koplyčia neveikia, ir ieškojo būdų iš viso čia ją panaikinti, nes du nesuderinami dalykai: bažnyčia ir komjaunimo stovykla. Nutarta koplyčią išsprogdinti. Tą ruošėsi atlikti stovyklos vedėjas su Kauno karinio dalinio sprogdintojų grupe.

Šie, atvykę į Berčiūnus, stengėsi stovyklos vedėją įtikinti, kad čia yra pats niekšiškiausias darbas, nes patys žmonės pasistatė, tai tegul ir turi. „Mes viršininko įsakymą įvykdysim: minutė ir viskas į padangę išlėks, ir

JAS stovykloje Pajūryje, Žemaitijoje, komendantas Egidijus linksmina stovyklautojus.Nuotr. B. Bublienės

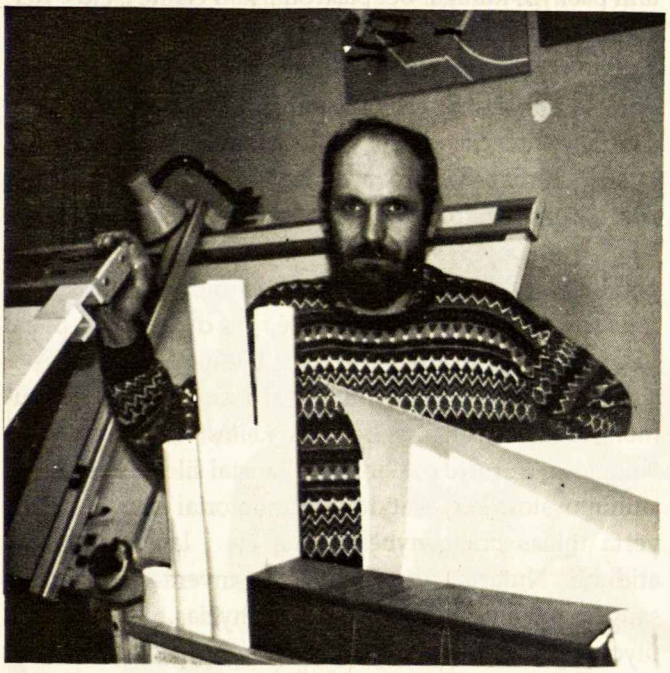

Berčiūnų bažnyčios architektas Šiuronas.
Nuotr. J. Polikaičio

Arch. E. Kuncevičius prie Berčiūnų stovyklos administracinio pastato planų. Nuotr. J. Polikaičio

išvažiuosim savais keliais, o jums, viršininke, reikės susitikti su tais žmonėmis. Liaudis to tai tikrai nedovanos". O šis tiktai bliovė: „jaunimas be Dievo išaugs geresnis, tai ir Lietuvos bus geresnė ateitis".

Ir taip 1957 metų rudens popietę griausmingai viena po kitos bombos išnešė į padangę Berčiūnų koplyčios bokštą. Galiausiai sunkioji technika išvertė ir koplyčios sienas. Berčiūniečiai verkė savo gražuolės koplyčios, apylinkės gyventojai, lyg musės pajutę dvėselienos kvapą, puolė prie išsprogdintos koplyčios ir tempė, ką nutverdami savo statyboms. Rajono valdžia įsakė plytgalius suvežti į Lenino aikštę, kur jie buvo išberti, smulkiai sumalus: „Raudonoji Panevėžio aikštė". Taip greit iš šventyklos beliko tik pamatai, ir šie apaugo karklais, pušaitėmis. Žmonės nuolat užeidavo aplankyti to šventojo kalnelio.

Žmonės prisimena ir koplyčios sunaikinimo iniciatoriaus baigtį. Berčiūnų mokyklos mokiniai, eidami namo po pamokų, žaidė Sanžilės pakrantėje. Gausybė įvairių medžių nukritusių lapų. Vienas iš jų, žvilgterėjęs aukštyn, pamatė kabantį žmogaus kūną. Išsigandę šaukė, kad tai pakaruoklis. Vyresnieji atpažino stovyklos vedėjo Trofimovo atvaizdą.

Lietuva prisikėlė naujam gyvenimui. Išnyko seni komunistiniai papročiai ir jų stovyklos. Dabar čia įsikūrė katalikiško jaunimo stovykla „Ateitis". Vėl krykštauja jaunystė Nevėžio pakrantėj, skamba jaunatviška daina. Ir šis šventasis kalnelis atgyja. 1990 metais Panevėžio vyskupijos ateitininkai kelionėje pėsčiomis iš Panevėžio į Žolinės atlaidus Krekenavoje, atnešė iš Panevėžio kryžių ir pastatė čia, koplyčios viduryje. Nuo to laiko nuvalyti koplyčios pamatai, o apie kryžių žydi vis nauji ir įvairiausi žiedai. Berčiūniečiai kreipėsi į Panevėžio vyskupą J. Preikšą, prašydami, kad šiame gražiame kampelyje būtų atstatyta šventovė. Eina kalbos, kad tikrai ši Dievo šventovė šiame gražiame kampelyje bus atstatyta. Laukia Berčiūnai, viso šilo jaunimas, kada čia jaunimo šventovei bus padėtas pirmas akmuo.

Naujamiesčio klebonas
Jonas Jurgaitis
(Jo parapijoje yra Berčiūnų stovykla)

Darbai Berčiūnų stovykloje

Berčiūnų kurorte esanti poilsio stovykla Ateitininkų Federacijai, remiantis Vyriausybės potvarkiais, buvo paskirta 1992 m. gruodžio mėnesio antroje pusėje.

1993 metų pirmame ketvirtyje buvo pradėti miško kirtimo darbai (mediena naudojama pastatų atstatymui, restauravimui).

Tų pačių metų balandžio mėnesį tvarkomi nu-

niokoti vasarnamiai. Iš viso kurorte yra 19 vasarnamių, valgykla, klubas. Per gegužės-birželio mėnesius sutvarkyta valgykla, virtuvė ir liepos mėnesį jau buvo maitinami poilsiautojai. 1993 metų vasaros sezonui buvo paruošti 4 vasarnamiai. Rugsėjo mėnesį pradėtas vasarnamių „Pakalnutė" ir „Trauklapio " pagrindinis remontas. šie vasarnamiai visiškai bus paruošti 1994 metų vasaros sezonui. Šiuose nameliuose bus vandentiekis, kanalizacija ir elektrinis šildymas.

Norint priimti į stovyklą didesnes vaikų grupes (iki 200), bus paruošti naudojimui vasarnamiai „Konkorėžis" ir „Tulpė".

Per 1993 metų rugsėjo-spalio mėnesius buvo paklotas telefoninis kabelis, todėl stovykla turės pastovų telefono ryšį. Per šiuos mėnesius suprojektuota lauko kanalizacija (savitakė) ir vandentiekio tinklai. Šiuo metu savitakės kanalizacijos paklota apie 90 procentų. Šios kanalizacijos ilgis 900 metrų, o spaudiminės — 400 metrų. Spaudiminė kanalizacija (su perkasimais per Nevėžio upę ir Panevėžio-Šiaulių automagistralę) baigiama projektuoti.

Visiškai naujai suprojektuotas vasarnamis „Astra". Šiuo metu jau pakloti pamatai, o statybiniai darbai bus pradėti šių metų pavasarį.

Su Panevėžio architektais yra ruošiamas Berčiūnų bažnyčios projektas, kurios statyba numatoma pradėti nuo 1994 metų pavasario.

Darbai Berčiūnuose vyksta, vasarnamiai tvarkomi ir, vasarai atėjus, ateitininkai tikrai galės vasaroti.

MAS rudens akademija „OMNIA"

Oi tos akademinės dienelės. Tik prasideda — ir vėl baigiasi. Grįžtame į kasdienybę, šviesdami „OMNIA" žibintu, liudydami Kristų savo darbais. Šventajame Rašte pasakyta: „... niekas nevožia indu degančio žiburio, bet jį stato į žibintuvą, kad šviestų visiems, kas yra namuose" (Mt. 5,15). Grįžtame šviesesni savo dvasia, pasiruošę gyventi kitiems. Ši rudens akademija, vykusi Druskininkuose spalio 22-24 d., tokia pat kaip ir kitos, teikianti dvasiai peno, artimo meilės ir bendrų idėjų. Esame vieno Tėvo vaikai, trokštantys gyventi per Jį, Juo ir Jame.

Pirmoji šv. Mišių auka sujungė mus į didelę bendruomenę maldai, rimtam darbui ir Kristaus meilei.

Tarsi įvadas į akademijos programą buvo kun. Roberto Grigo paskaita „Bažnyčia. Ar tik maldos namai?" Mažieji „peliukai graužiukai" stengėsi suprasti, kaip yra svarbu būti dvasine bendruomene, būti gyvąja Bažnyčia, o ne tik ateiti į ją kaip į maldos namus. „Zuikiai ilgaausiai" klausėsi tėvo Ambrozijaus, kun. Roberto Grigo paskaitų apie laisvės problemą, jos sampratą Evangelijos šviesoje, uždavinius šiuolaikiniame pasaulyje.

Patys didžiausi, „gandrai ilgasnapiai ir elniai devyniaragiai", savarankiškai bandė nagrinėti II Vatikano susirinkimo dokumentus, klausėsi Neringos Mockutės ir S. Liucijos Agluonienės paskaitos „Filosofinė laisvės

Lietuvos ateitininkai MAS stovykloje Berčiūnuose klausosi svečio iš Vokietijos, A. Šmito. Nuotr. M. Šmitienės

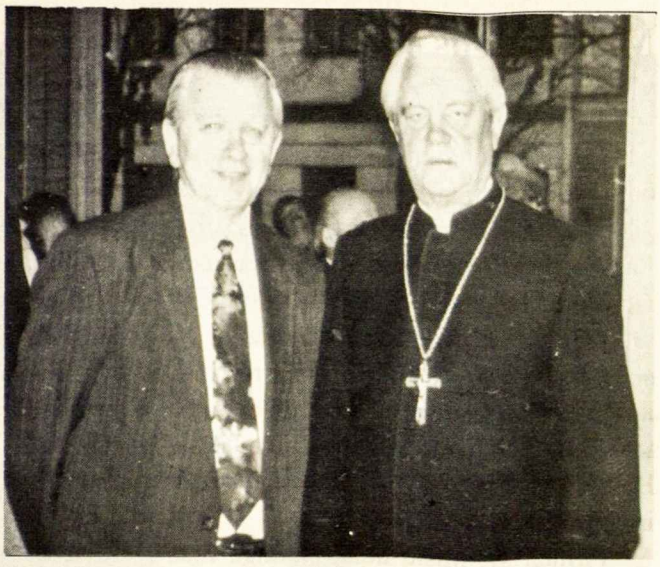

Ateitininkų Federacijos vadas Juozas Polikaitis susitiko su vysk. J. Preikšu.

Linksmos akimirkos pas Lietuvos ateitininkus.

Berniukų būrelis JAS stovykloje Pajūryje, Žemaitijoje.
Nuotr. B. Bublienės

samprata ir išlaisvinimo teologija". Jie mėgino spręsti, kokias laisvės problemas kelia filosofija ir teologija. „Reikia mokėti numirti sau, kad gyventum kitiems. Bet kuriame gyvenime turime atsisakyti savęs, kad pajustume laisvę," — teigė S. Liucija.

Seselės Teresėlė Lukaitė (Torontas) ir Veronika Beišytė (Marijampolė) „Meilės estafetėje" dalijosi prisiminimais apie kun. S. Ylą ir kun. A. Mockų. S. Teresėlė akcentavo kun. S. Ylos nuoširdų ir gilų bendravimą su jaunimu. Priminė, kad jis turėjo plačią širdį, reikalavo aukštos moralės. Kai būdavo sunku, kun. S. Yla sakydavo: „Juo arčiau Golgota, tuo arčiau Prisikėlimas".

Nuoširdžiai bendravome su „Girios aido" šeimininku girininku Valavičiumi, dailininku Albertu Nedzelskiu. Ištroškę gėrėme pušų ošimą, klausėmės miškų giesmės. Šeštadienio vakaras prabėgo, bendraujant su M. K. Čiurlioniu. Jautėme čiurlionišką artumą paveiksluose, klausydamiesi simfonijų „Miškas", „Jūra". Kun. S. Yla apie M. K. Čiurlionio kūryba yra pasakęs: „M. K. Čiurlionio vizijos — ateities vizijos". Po įvairių paskaitų mano požiūris į laisvės problemą pasikeitė, ypač giliai suvokiau, kad pasaulis yra visuma, laisvė nėra šalia, ji yra manyje. Laisvė yra kūryba, Kūrėjo ir žmogaus harmonija. O laisvė nelaisvėje, nelaisvė laisvėje — kas tai? Tikėjimas ir kultūra — du neatsiejami vienas nuo kito dalykai. Kultūra — žmonijos veidrodis, ji išlieka tradicijose, lietuvių liaudies žaidimuose ir šokiuose, kurių mokame be galo daug. Rodosi, galėtum Akademijoje būti ir būti, klausytis, mąstyti, tačiau ateina laikas, kai viską, ką gauni, reikia po truputį išdalinti kitiems. Akademija buvo šauni.

Algirdas Vaiceka

Piešinėlių „Liudykite Kristų!" parodėlė spalio 19 d.

Joniškėlio K. Bizausko kuopos ateitininkai nutarė netik savo gyvenimu liudyti Kristų, bet ir piešinėliais atvaizduoti tuos kelius, kuriais galima priminti kitiems apie tai. Ateitininkais pasekė ir kiti tos mokyklos mokiniai. Atrinkę gražiausius piešinėlius, kurių susidarė 12, iškabinome mokyklos lentoje greta Popiežiaus Jono Pauliaus II paveikslo.

Skaitydami Šv. Raštą, savo mąstymus atvaizduojame piešiniais. Gražūs ir vaizdingi Kristaus pamokymai bei Jo veikla nušviečia mums kelią, kuriuo turime eiti. Pagal Jį gyvendami, apaštalaujame ir kitiems, kurių

World Wide Web sistemoje. Vistiek mums yra sunku sutraukti visus narius į susirinkimus.

Maironio kuopa yra pasiryžusi likti stipri, keistis geromis mintimis/planais su kitomis kuopomis ne tik vasaros stovyklos metu. Tikime, kad vėl bus geri veiklos metai.

Garbė Kristui!
Maironio kuopa

Hamiltono moksleiviai ir dalis jaunių džiaugiasi savo sukurtais žaidimais per užgavėnių balių

Nors Stulginskio kuopos pranešimo MAS suvažiavime nebuvo, jį gavome tiesioginiai iš kuopos korespondentės Austės Vaičiūnaitės.

STULGINSKIO MOKSLEIVIŲ ATEITININKŲ KUOPA HAMILTONE

MANO PIRMIEJI METAI

Praėjo mano pirmieji moksleivių metai. Iš pradžių nežinojau ko tikėtis, nes moksleivių grupė buvo maža (trys nariai ir globėja). Niekada neturėjus progos moksleivių veikloje dalyvauti, turėjau abejonių. Bet metai praėjo smagiai. Buvo daug progų savo nuomonę pareikšti. Mūsų globėja Žibutė Vaičiūnienė labai mokėjo pravęsti diskusijas. Mūsų pirmininkas Lukas Gudinskas labai įdomiai savo mintis pristatydavo. Dažnai mūsų mintys skyrėsi. Vanessa Trumpickaitė, pareiginga sekretorė, mėgindavo savo ramumu apraminti mane ir Luką. Ji daug minčių turėjo, kurias panaudodavome kurdami programas ir ruošdami iškylas. Aš, Austė Vaičiūnaitė, esu kuopos korespondentė ir iždininkė. Galvoje turiu daug minčių ir mėgstu jomis pasidalinti. Visa mūsų valdyba mėgsta vaidinti, sportuoti, kurti projektus.

Supažindinus jus su mūsų kuopos valdyba, norėčiau papasakoti apie metų veiklą. Susirinkimai vykdavo du kartus į mėnesį. Mokinomės kaip valdyba turi juos pravęsti. Pradėdavome ir baigdavome su malda. Sekdavo protokolo skaitymas, pašnekesys bei diskusijos. Rudenį mes ruošėm ateitininkų bazarą. Mūsų pareiga buvo jaunimui suruošti žaidimus ir paruošti mažąją loteriją. Padėjom jaunučiams papuošalus daryti ir salę puošti. Buvo daug darbo, bet visiems patiko. Tuo pačiu, kai buvo progos, parėmėm virtuvę (sendraugius) skaniai prisivalgydami kugelio ir pyrago.

Artėjant Kalėdoms, gavome pakvietimą iš Toronto kuopos kartu Kūčias švęsti. Tuojau turėjome sugalvoti programėlę. Suradę vaidinimą "Kaip Pikčiurna pavogė Kalėdas", pradėjome repetuoti. Man teko vaidinti Pikčiurnos rolę. Vanessa sukūrė lėlių teatrą, ku-

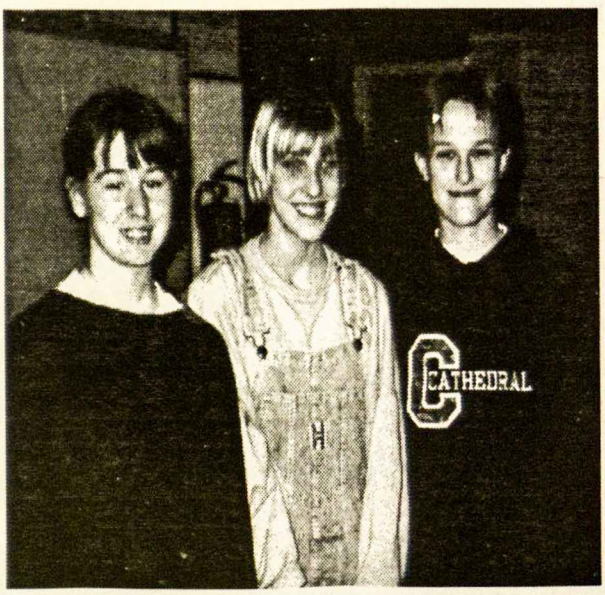

Hamiltono Stulginskio kuopos valdyba: Vanessa Trumpickaitė, Austė Vaičiūnaitė, ir Lukas Gudinskas.

ris gražiai tiko prie vaidinimo. Lukas buvo pasakotojas. Jis mokėjo švariai atlikti savo darbą. Buvo tikrai smagu. Atrodo, kad publikai irgi patiko.

Po Naujųjų Metų keliavome slidinėti ir su rogėmis važinėti. Vieniems buvo pirmas kartas nuo kalno slidinėti. Visiems labai patiko. Mudvi su Vanessa nutarėm patį aukščiausią kalną išbandyti, bet mamos neleido. Palikome kitam kartui.

Vasario mėnesį jaunieji ateitininkai mus kvietė į jų suruoštą Užgavėnių balių. Reikėjo nešioti kaukes! Mes sunkiai dirbome su klijais, popieriais ir medžiaga iki kol jas užbaigėm. Balius buvo smagus. Žaidėme daug įvairių žaidimų. Mes buvome pasiruošę su savo žaidimais. Po to, skaniai užkandome jaunučių kepsniais.

Aš labai mėgstu koldūnus valgyti. Kai sužinojau, kad ateitininkai dalyvaus parapijos ruošiamame blynų baliuje, labai apsidžiaugiau. Žinodami, kad per Gavėnią turėsime pasnikauti, stengėmės sočiai prisivalgyti. Per sekantį susirinkimą dažėm margučius ir pagaminom krepšiukus. Vieniems pasisekė geriau už kitus.

Per Gavėnią buvome sudėję didelę dėžę knygučių ir žaislų neturtingiems vaikams, apsistojusiems moterų pastogėje. Tikimės, kad dovanėlės vaikams patiko. Mudvi su Vanessa skaitėm per vienas mišias. Iš pradžių labai bijojome, bet po kiek laiko pasidarė ne taip baisu. Dabar Vanessa laukia sekančių metų, kai vėl galės skaityti.

Didįjį šeštadienį ateitininkų šeimos budėjo bažnyčioje. Tas laikas būna ramus, šventas. Vėliau tą dieną atšventėm Velykas pas pp. Marijų ir Felę Gudinskus. Kaip visados, buvo smagu ir skanu. Dalyvavo visos jaunųjų ir moksleivių ateitininkų šeimos.

Balandžio mėnesį jaunučių globėja p. Felė Gudinskienė kvietė moksleivius bendrai išvykai į POG fabriką, kur buvo rodyta kaip gamina POGS. Taip pat sužinojome visą jų istoriją. Mums visiems buvo tikrai įdomu. Sekančiam susirinkimui važiavome į Traukinių muziejų. Daug matėme ir turėjome visokių klausimų.

Ateitininkų šventė įvyko gegužės 19 dieną. Lukas skaitė per mišias. Mudvi su Vanessa stovėjome prie vėliavos. Po mišių keliavome į salę pusryčiauti ir globėjas apdovanoti už gerus metus. Hamiltono ateitininkai maloniai tą rytą praleido. Po pietų važiavome pas pp. Vaidotą ir Žibutę Vaičiūnus pažaisti, pajuokauti. Moksleiviai pravedė visus žaidimus jaunimui. Nemanau, kad juos užbaigėm, nes buvo per karšta. Smagiai praleidome kartu.

Birželio mėnesį žadame dalyvauti moksleivių kursuose Wasagoje, kaip kad rudenį darėme. Atvyks Detroito kuopa! Turės būti įdomu ir smagu. Vasaros metu mes visi keliausime į stovyklas. Mūsų globėja žadėjo duoti medžiagos mokintis moksleivių ateitininkų egzaminams. Kantriai laukiu pradėti antruosius metus, su nauja, tik gauta, moksleivių juosta.

Moksleivių vardu noriu visiems palinkėti malonių atostogų ir šiltų prisiminimų.

Garbė Kristuje!
Austė Vaičiūnaitė
Kuopos korespondentė

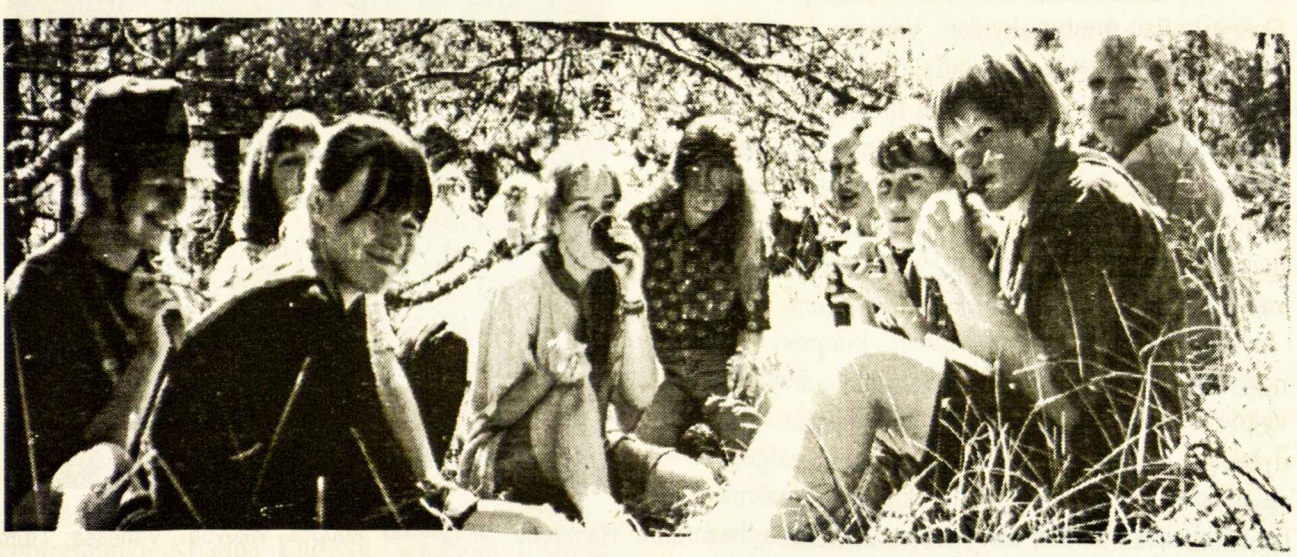

MAS kongresinė stovykla—pietūs miške pakeliui į kopas.

Ateitininkų maldos žygis iš Marijampolės į Lūginą

Vaizdinis reportažas iš Lietuvos ateitininkų veiklos

Šio „Ateities" numerio redaktoriui lankantis Lietuvoje rugsėjo mėnesio pradžioje teko trumpai susitikti su kun. Rimu Gudeliu Naujamiestyje ir kun. Robertu Grigu Kaune. Jie abu mielai sutiko pasidalinti turimomis nuotraukomis, kuriose atsispindi nors dalis šios vasaros ateitininkų veiklos bei Kryžių stočių projektas Berčiūnuose. Kryžiaus stočių šventinimas turėjo įvykti rugsėjo 7 dieną.

MAS kongresinė stovykla įvyko Juodkrantėje liepos 2-10 dienomis. Stovyklos metu penkiolika jaunuolių davė įžodį Juodkrantės bažnyčioje liepos 7 dieną—Karaliaus Mindaugo karūnavimo dieną. Šv. mišios buvo laikomos kopų slėnyje. Kongresinės stovyklos uždaryme paskaitą apie „Omnia" skaitė dr. Arvydas Žygas.

MAS suvažiavimas Marijampolėje įvyko liepos 11-14 dienomis. Jo metu ateitininkai turėjo maldos žygį iš Marijampolės į Lūginą—palaimintojo Jurgio Matulaičio tėviškę. Suvažiavime išrinkta naujoji MAS val-

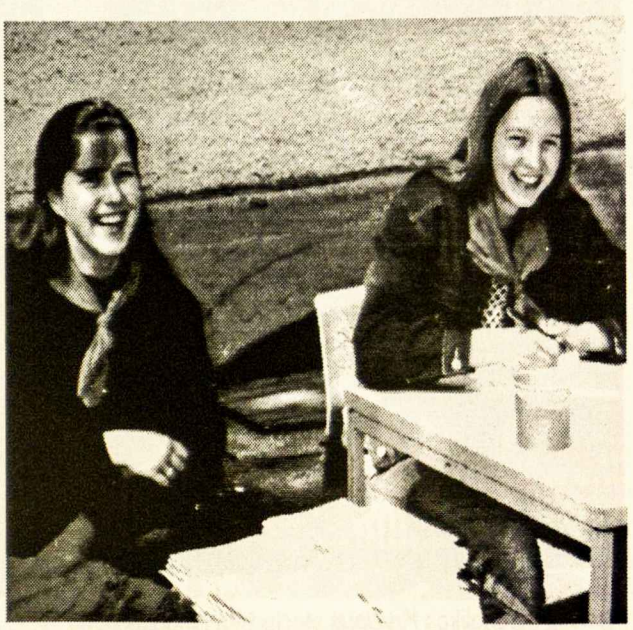

MAS kongresinės stovyklos registraciją vykdo stud.muzikė Erika Laucevičiūtė ir Irma Pundžiūtė.

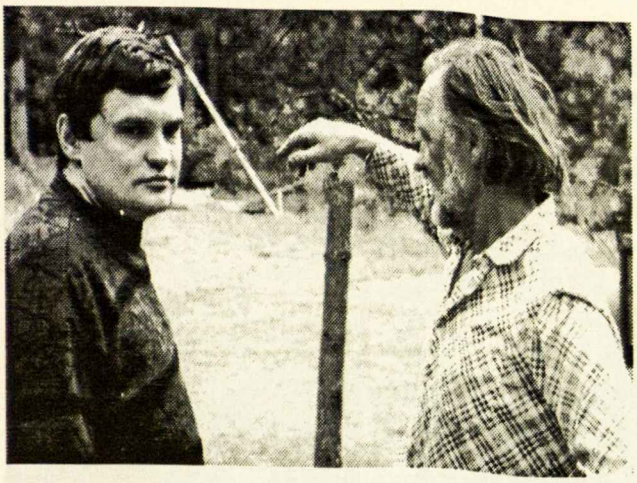

Dail. Antanas Kmieliauskas (deš), Prisikėlimo skulptūros autorius, tariasi su kun. Rimu Gudeliu Berčiūnuose.

Viena iš keturiolikos Kryžiaus stočių Berčiūnuose

dybą, kurią sudaro Dainius Šumskas, Erika Laucevičiūtė ir pirmininkas Mindaugas Kuliavas. Taip pat turėta ateitininkų spaudos konferencija Savivaldybės salėje.

Suvažiavimui pasibaigus ateitininkiją pasiekė liūdna žinia apie kun. dr. Valdemaro Cukuro, Ateitininkų federacijos dvasios vado, mirtį. Nuotraukoje dalis Lietuvos ateitininkų prie ką tik supilto kapo Vilniaus Antakalnio kapinėse 1996.7.19.

Grupė Lietuvos ateitininkų su dr. Arvydu Žygu, kun. Robertu Grigu ir kitais lankėsi Punsko-Seinių krašte Žolinių atlaiduose rugpiūčio mėnesio 12-18 dienomis.

Nuotraukose iš Berčiūnų stovyklavietės matome baigiamuosius Kryžiaus stočių darbus, atliekamus prieš jų pašventinimą rugsėjo 7 dieną. Visos stotys ir Kristaus prisikėlimo statula jau buvo savo pozicijoje keletą dienų prieš šventinimo iškilmes.

R.Kr.

Skulptūros autorius, Antanas Kmieliauskas prie Prisikėlimo skulptūros.

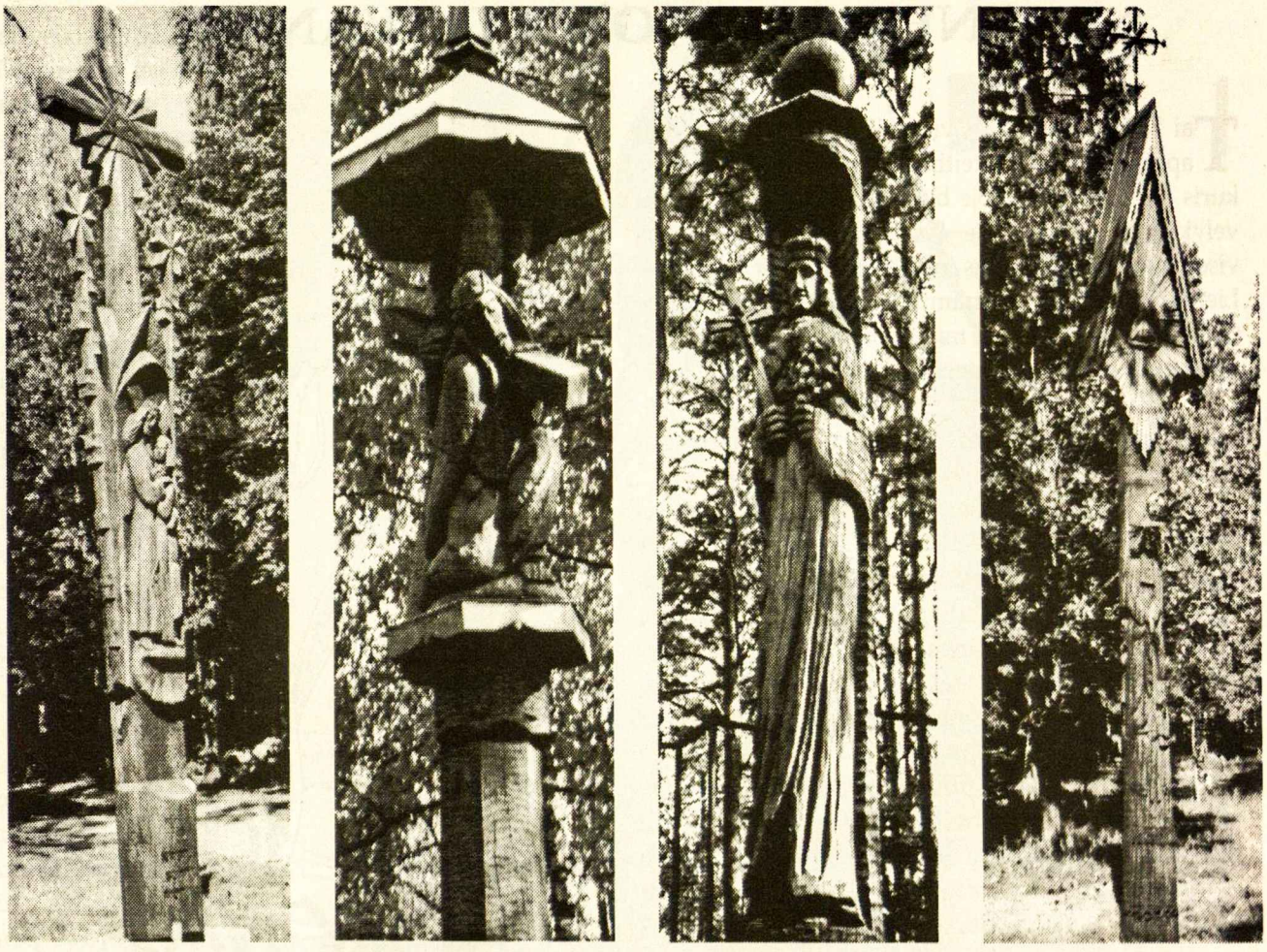

Kryžiaus kelių stotys Berčiūnose.

Ateitininkų vadovai ir rėmėjai MAS suvažiavimo metu Marijampolėje: dr. Vincas Rastenis, Aistė Diržytė, dr. Arvydas Žygas, Erika Laucevičiūtė, Marijampolės savivaldybos narys, Jonas Vaičiulis, Vaidotas Vaičaitis, Petras Pliumpa, Mindaugas Kuliavas, Juozas Polikaitis, Marijampolės savivaldybos narys, Paulius Uleckas.

PROGRAMOS VADOVAS YRA NEPAMAINOMA DOVANA

Tai žodžiai, paimti iš vieno iš pirmųjų atsiliepimų apie Moksleivių ateitininkų programos vadovą, kuris šių metų pradžioje buvo išleistas Vilniuje. Su velykiniais sveikinimais *Vadovas* buvo išsiuntinėtas visoms kuopų globėjams/oms Amerikoje ir Kanadoje. Lietuvoje Vadovo platinimu rūpinasi kun. Robertas Grigas. Tikimasi, kas su mokslo metų pradžia Vadovą turės visos moksleivių ateitininkų kuopos Lietuvoje.

Šio leidinio mecenatai yra Jonas ir Aldona Čingai, dosnūs katalikiškojo lietuvių jaunimo projektų rėmėjai iš Los Angeles, Kalifornijoje.

Savo įžanginiame žodyje dr. Adolfas Damušis kreipiasi į pačius moksleivius: „Mieli moksleiviai, šis rūpestingų mūsų organizacijos asmenų paruoštas veiklos vadovas yra naudingas įnašas į organizacinę veiklą, bet tai yra tik įžanga į jūsų laukiantį platų gyvenimo kelią, kuriuo eidami ir siekdami visiško išsilaisvinimo, tapsite šviesiais žmonėmis tiek savo tautai, tiek ir visai žmonijai."

Dr. Arvydas Žygas, pristatydamas *Vadovą*, pastebi, kad tai yra gyvybiškai reikalinga knyga. „Per Dievo malonę regime lietuvių tautinės kultūros renesanso aušrą... Taip, kaip ir prof. Stasio Šalkauskio *Ateitininkų ideologija*, kun. Stasio Ylos *Ateitininkų vadovas*, bei 1982 m. išleistas *Jaunųjų ateitininkų programos vadovas*, šis *Vadovas* praturtina ateitininkų knygų lentyną - tai naujas reikalingas šaltinis, kaip praktiškai įgyvendinti turtingą ateitininkų ideologiją brėstančios jaunuomenės tarpe".

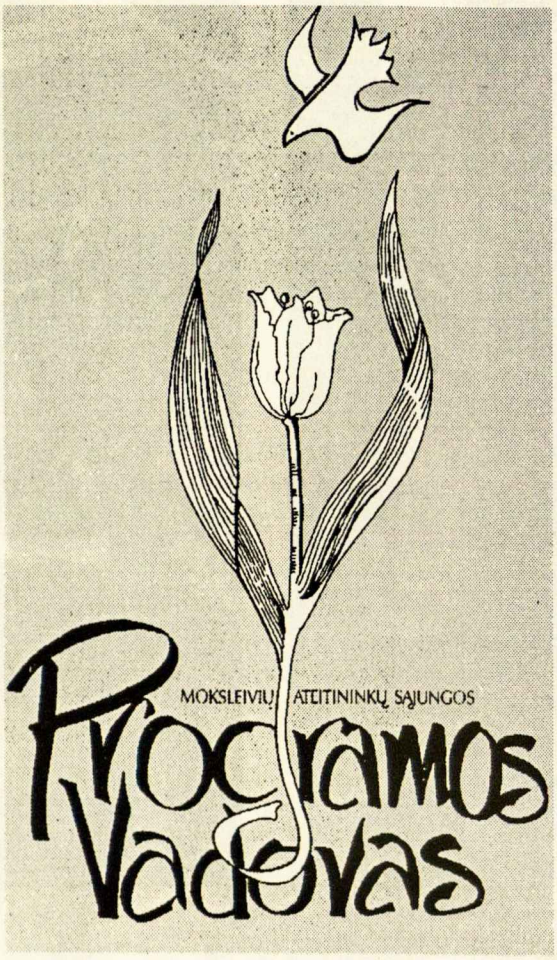

Dr. Vėjo Liulevičiaus recenzijoje (*Draugas*, 1996.6.22) rašoma, kad Vadove yra teikiama metodinė medžiaga konkrečiai, turiningai ir turtingai veiklai. „Tekstas nurodo siūlomus programinius ciklus me-

MAS kongresinė stovykla Juodkrantėje—Šv. Mišios kopose.

tinei veiklai. Toji numatoma veikla, reikia pabrėžti, yra tikrai turininga, o siūlomi susirinkimai dar papildomi medžiaga ir pasiūlymais, kaip praplėsti turinį". Toliau recenzuotojas džiaugiasi, kad „šis *Vadovas* save pristato ne kaip kokią galutinę ateitininkiškos veiklos apibrėžtį, ne kaip taisyklių knygą, bet kaip kvietimą į kūrybingą veiklą".

Seniai buvo mėginta sutelkti praktiškų gairių moksleivių ateitininkų veiklai moderniose sąlygose. Buvo norėta pateikti ateitininkų ideologiją, kaip tvirtą asmenybės vystymo pagrindą, tinkanti ir dvidešimts pirmajam amžiui. Kilnūs planai tapo realybe Ateitininkų federacijos vadui Juozui Polikaičiui sudarius Ideologinės programos komisiją, kuri savo darbą baigė paruošdama ir išleisdama *MAS programos vadovą*. Nors Vadovo paruošimas baigtas, jo įnašas jaunimo auklėjimo darbe tik prasideda. Sprendžiant iš panašaus *Programos vadovo* pasisekimo Jaunųjų ateitininkų sąjungos veikloje, yra pagrindo tikėti, kad ir šis *Vadovas* moksleiviams ateitininkams bus naudingas ir populiarus.

Ateitininkai pasiruošę maldos žygiui.

MAS programos vadovą planuojant, komisija vadovavosi trimis principais—prasmingumu, patrauklumu ir praktiškumu. Visą programą galima įvykdyti per ketverius metus, darant bent po vieną susirinkimą kas mėnesį. Jeigu susirinkimai vyks iš eilės, visi nariai su visa medžiaga susipažins per ketverius metus, nesvarbu kokiais metais jie būtų įstoję į sąjungą.

Komisijos darbas tęsėsi keletą metų. Buvo pasidalinta darbais, posėdžiauta, renkama medžiaga. Buvo diskutuota, rašyta, taisyta, kritikuota ir vėl rašyta. Programos komisijos nariai, atlikę pagrindinį *Vadovo* paruošimo ir redagavimo darbą buvo dr. Romualdas Kriaučiūnas—pirmininkas, Birutė Bublienė ir Janina Udrienė. Programos komisija nedirbo viena. Daug gražios pagelbos susilaukė iš daugybės talkininkų. Dr. Audronė Skrupskelienė parengė skyrių apie globėjo/vadovo savybes ir jų paruošimą. Gražina Kriaučiūnienė rašė, redagavo ir vėl perrašė. Danutė Bindokienė taisė gramatiką, o Daiva Jakeliūnienė tikslino kalbą „bent tris kartus". Aldas ir Irena Kriaučiūnai, gyveną Vilniuje, talkino ir rūpinosi, kad *Vadovo* rankraštis atsidurtų patikimoje spaustuvėje ir su laiku pasiektų skaitytojus.

Moksleivių ateitininkų sąjungos programos vadovas. Paruošė dr. Romualdas Kriaučiūnas, Birutė Bublienė ir Janina Udrienė. Išleido Ateitininkų ideologinės programos komisija. Tiražas 500 enzempliorių. Spausdino AB „Spauda", Vilnius, Lietuva, 1996. Kaina sutartinė.

Romualdas Kriaučiūnas

ATEITININKŲ VASAROS STOVYKLŲ VADOVAS - TIKRAS TURTŲ LOBIS

Šių metų (1996) vasaros pabaigoje, ateitininkų lentynas praturtino Birutės Bublienės paruoštas vasaros stovyklas išsamiai aptariantis leidinys. Šios knygos pradžioje dr. R. Kriaučiūnas rašo: „...*vadove* yra sutelkta daug prasmingos ir patrauklios medžiagos vasarų stovyklų planavimui bei jų pravedimui... patyrimas, kuris jau yra ne kartą pritaikytas jaunųjų ateitininkų stovyklose abiejose Atlanto pusėse." Toliau, dr. A. Žygas rašo vadovams: „Savo rankose laikote stovyklų filosofijos, pedagogikos ir praktikos rinkinį."

Knygą pavarčius, pirmiausia į akis krenta žavūs Mildos Galadauskaitės piešiniai, kurie išsamiai atspindi paskirtas temas. Toliau, dėmesį atkreipia turinys, kuriame pastebima, kad čia sutelkta netik smulkiausiai aprašytos stovyklų temos, kurių yra aštuonios, bet taip pat stovyklos tikslas, metmenys stovyklų programoms, išsamus vadovų bei kitų štabo narių pareigų apibūdinimas, bendra informacija tėvams ir stovyklautojams, pasiruošimas egzaminui, žaidimai ir dainos. Nepagailėta įvairios pagalbinės informacijos padėti vadovybei tinkamai pasiruošti stovyklai, kad vaikai netik linksmai laiką praleistų, bet ir naujų žinių pasisemtų.

Stovyklos temos sąmoningai apima aštuonias vasaras—tiek metų vaikas išbūva Jaunųjų ateitininkų sąjungoje. Temos apjungia ateitininkiškus principus

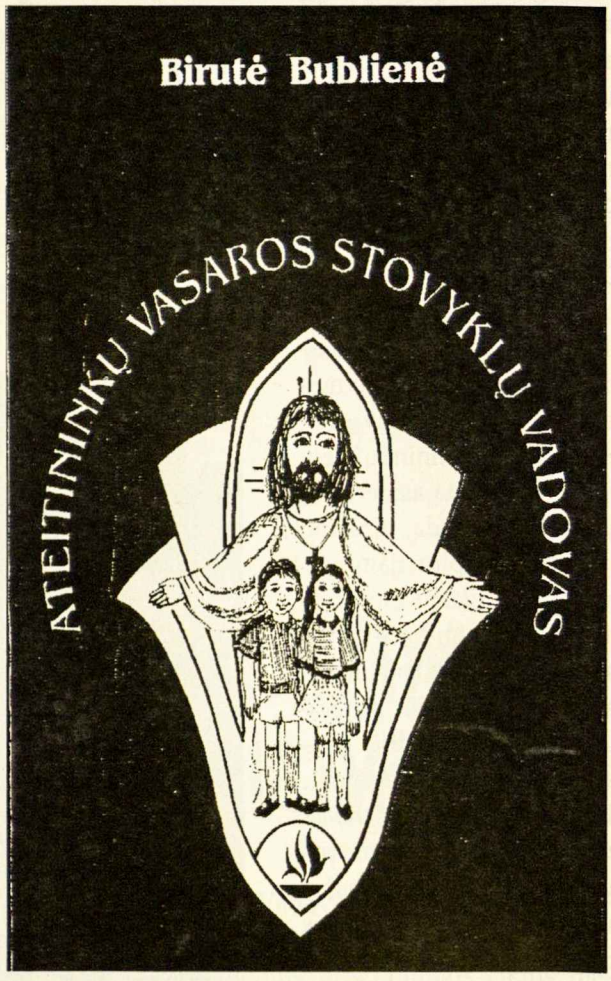

lavinimo, bendravimo, žaidimo, sportavimo bei poilsio formoje. Viena pagrindinė tema vasaros stovyklai suteikia vientisumą ir vaikams lengviau tokiame fone žinių pasisemti. Pav., „Tautinė laiko raketa" per stovyklą supažindina stovyklautojus su svarbesnėmis religinėmis bei tautinėmis šventėmis. „JAS universitetas" pristato ivairias profesijų šakas; „Pasakų pilis"—pasakų formas, mįsles, patarles. *Vadove* nuolat pabrėžiama, kad dienos temą vykdant, reikia balansuoti rimtus ir linksmus užsiėmimus, kad vaikams stovyklos dienos būtų įdomios ir prasmingos.

„Metmenis stovyklų programoms" skyrių paruošė kun. Antanas Saulaitis,S.J. „Ši medžiaga surinkta iš įvairiausių stovyklų, kursų, susitelkimų. Visos maldos, skaitymai ir kita medžiaga daug kartų išbandyta, pritaikyta." Metmenys apima vaikams pritaikytas maldas apie Dievo būvimą, gailestį ir atgailą, šlovę ir

garbę, šv. Mišias, įvairias maldas, ištraukas iš šv. Rašto. Pagal vaikų amžių, suskirstyta ivairios lietuviškų-religinių pašnekesių temos.

Vadovų kursų medžiaga apibrėžia netik vadovų ir štabo pageidaujamas sąvybes bei pareigas, bet suteikia daug praktiškų patarimų, pvz., „patikrink ar stovyklautojai reguliariai pasikeičia baltinius ir drabužius... ar deda šlapius drabužius į lagaminą." Tokie ir kiti konkretūs pasiūlymai, galimų konfliktų pramatymas, jaunesnių vaikų problemos (mamos pasiilgimas), elgesys per skirtingus programos punktus, vakaro pokalbių temos bei skirtingi pravedimo metodai iš anksto paruošia vadovą jo pareigoms stovykloje.

Toliau Vadovą bevartydama pastebėjau, kad knyga nėra imli. Pasigedau turinio prie kiekvieno skyriaus. Žodžiu, jei nori surasti paskiros dienos programą, reikia perversti visus tos stovyklinės temos puslapius. Ta pati bėda randasi ir žaidimų bei dainų rinkiniuose. Nepasisekė surasti kai kurių žaidimų išsamių aprašymų, susietų su dienos tema (gyvybės žaidimas, vėliavėlės, taškų taškai). Dainų skyriuje nebuvo visų dienos programoje siūlomų giesmių bei dainų („Kaip grįžtančius namo paukščius," „Nebeužtvenksi upės bėgimo," „Pempel,pempel"). Puikiai paruoštame montaže—„Lietuviškam žodžiui"—visi poetai išvardinti išskyrus pagrindinio eilėraščio autorių poetą Bernardą Brazdžionį. Kai kurios dienos temos turėjo antraeiles temas (medicinos mokslas—mandagumo diena) kurios smulkiame aprašyme nebuvo paliestos.

Neskaitant šių trūkumų *Vadovas* yra tikras turtų

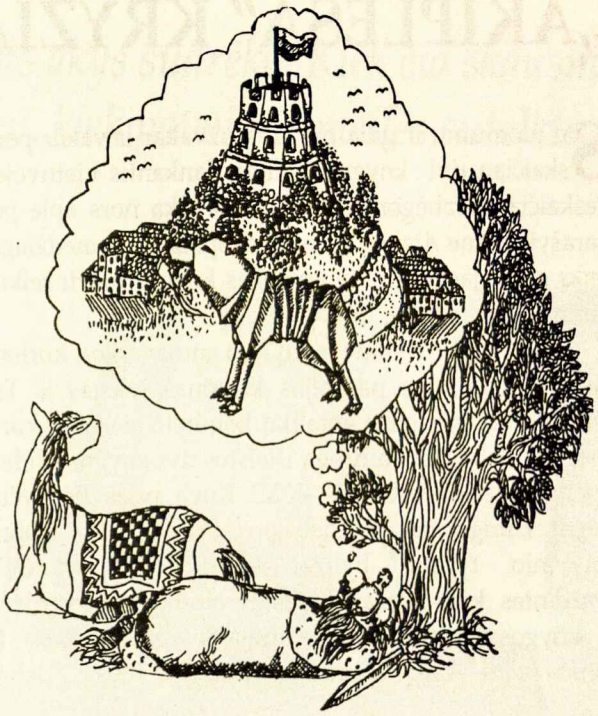

lobis. Prie visų temų yra daug vertingos pagalbinės medžiagos, kad vasaros stovyklų ruošėjams nereikėtų perdaug ieškoti kur, kaip ir kada šias temas įgyvendinti. Atsižvelgiant, kad JAS stovyklų renesansas prasidėjo prieš devynioliką metų, šiame *Vadove* aiškiai matosi kiek toli nužengta, kiek darbo įdėta, kiek medžiagos sutelkta, kad vasaros stovyklos būtų tūriningos ir smagios. Skaitau, *Vadovas* tinkamas netik ateitininkams, bet ir kitoms organizacijos ir net mokykloms. Taip pat nereikia apsiriboti amžiumi. Kaikurios temos, pvz., „Dainavos rojus", „Gamtos draugo ekskursijos" labai tiktų ir sendraugių stovyklose.

Dėkui Birutei už tokį turiningą leidinį.

Birutė Bublienė. Ateitininkų vasaros stovyklų vadovas. Iliustratorė Milda Galadauskaitė; .Redaktorė Edita Dvilinskienė. Išleido 1994-95 metų Jaunųjų ateitininkų sąjungos centro valdyba. Tiražas 500 egzempliorių. Spausdino AB „Spauda," Vilnius, 1996.

Gražina Kriaučiūnienė

„AKIPLĖŠA" KRYŽIAUS IR MEILĖS KELIU

Su įdomumu ir gilia pagarba užvakar ir vakar perskaičiau dvi knygas, gautas lankantis Lietuvoje. Peskaičiau prabėgomis, nes norėjau ką nors apie jas parašyti šiame *Ateities* numeryje. Spaustuvei medžiagą reiks siųsti jau rytoj. O apie šias knygas rašyti reikia būtinai ir ne kartą ar du.

Šįmet suėjo dešimts metų nuo autoavarijos, kurioje žuvo Rudamintos parapijos klebonas, vienas iš Tikinčiųjų teisėms ginti katalikų komiteto steigėjų, kun. Juozas Zdebskis. Ta proga išleistos dvi knygos. Vidas Spengla parašė *Akiplėšą*—KGB Kova prieš Bažnyčią pagal kunigo Juozo Zdebskio sekimo bylą. Operatyvinio tyrimo byloje *Akiplėšos* slapyvardžiu įvardintas kun. Juozas Zdebskis. Nuo to slapyvardžio ir knygos pavadinimas. Antrąją knygą—*Kryžiaus ir meilės kelias*—Prisiminimai apie kunigą Juozą Zdebskį—sudarė ir parengė sesuo Loreta Teresė Paulavičiūtė. Abi knygas išleido Lumen leidykla Vilniuje, 1996 metais.

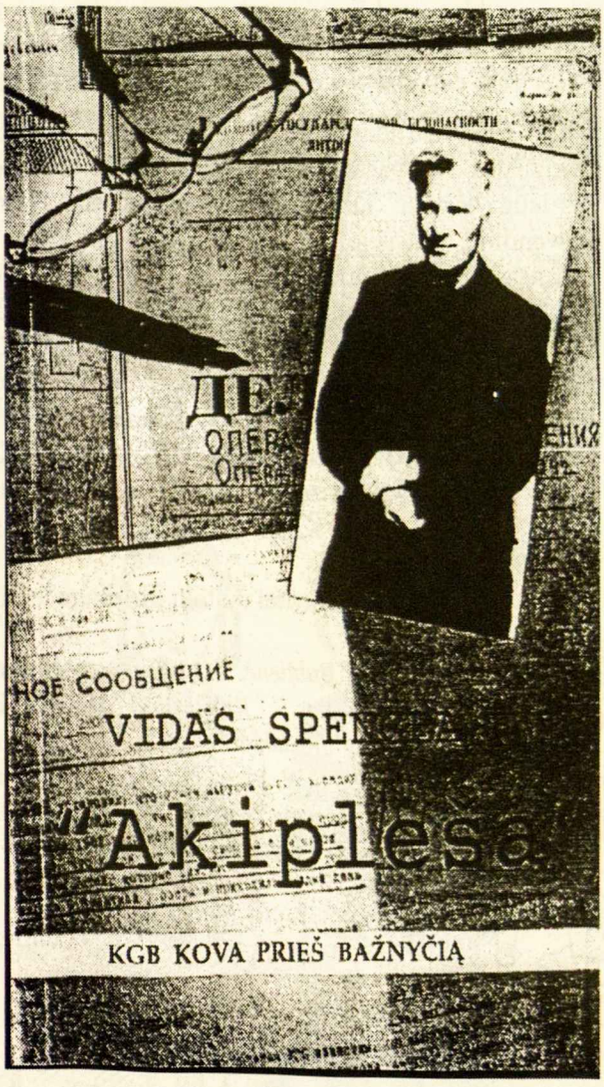

Akiplėšos autorius savo žodyje preciziškai susumuoja šios knygos esmę. „Bažnyčia—ne tik Kristaus vietininkės simbolis: tai Kristaus kryžių nešanti Jo tauta, klumpanti ir besikruvinanti į savo laiko akmenis, tačiau vėl kylanti, atsinaujinanti ir einanti į Prisikėlimą. Ir kuo nuožmiau ji persekiojama bei niokojama, kuo labiau ji suvargusi ir žaizdota, tuo didesnę savo ištikimųjų vaikų meilę ir pasiaukojimą ji žadina. O tokių jos vaikų buvo ir yra daug, ne tik kun. Juozas Zdebskis. Jo gyvenimo ir tarnystės kelias padeda pažvelgti tik į dalelę Kristaus Bažnyčios Lietuvoje žaizdų ir šventumo. Ne todėl, kad tai jo, o ne kitų kelias, o todėl, kad KGB archyve išliko jo sekimo byla."

„Taip, tarp KGB agentų buvo ir tikinčiųjų, ir kunigų. Vienas kitas buvo net žymesnes pareigas to meto Lietuvos Katalikų Bažnyčioje einantis asmuo. Bet juk visa tai jau žinojome nuo 1972 metų—iš pirmųjų *Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos* numerių... KGB bylos šiandien leidžia aiškiau suvokti tų dienų Bažnyčios didybę ir tragizmą. Užmiršti juodus KGB ir jų talkininkų darbus nereikia: tai istorija ir ji turi būti mums mokytoja. Juolab kad KGB visiškai neišnyko: jų klastos ir smūgių pilna mūsų šiandiena. Istorija—objektyviais faktais besiremiantis mokslas, todėl faktų nutylėjimas ar reikiamo dėmesio jiems neskyrimas apsunkintų Bažnyčios atsinaujinimą. Tepadės tiesa—net skaudi!—geriau suprasti, kodėl mes Bažnyčią, kaip ir visuomenę, šiandien turime tokią, kokia ji yra, ir rasti savyje jėgų bei priemonių Dievui padedant užugdyti jos ir tautos žaizdas."

Knygos redaktorius kun. Aušvydas Belickas primena, kad pasitraukdama iš Lietuvos KGB stengėsi sunaikinti arba išvežti visus jos veiklą demaskuojančius dokumentus, tačiau kai kurios disidentų ir kunigų baudžiamosios, taip pat ir LKB kronikos sekimo bylos išliko. Viena jų—kun. Juozo Zdebskio sekimo bylą. Jos puslapiai papildo Bažnyčios kančių mozaiką bei pateikia naujų faktų apie kun. J. Zdebskio asmenybę. Anot redaktoriaus, šioje knygoje autorius stengiasi pažvelgti į kun. J. Zdebskio gyvenimą sekdamas KGB pėdsakais. Kun. J. Zdebskis buvo vienas aktyviausių kunigų, kurie neapribojo kunigo tarnystės tik bažnyčios sienomis, kaip reikalavo valdžia. „Būtent jų kompromisų nežinančios veiklos dėka Bažnyčia Lie-

Knygą skaitant nejučiomis akys sudrėko. Kiek čia skausmo, kiek čia džiaugsmo, kiek pavojų ir meilės sutelkta...

tuvoje galėjo gyventi daug laisviau, nei kitose sovietinėse respublikose. Kun. Juozas lankė šeimas, organizuodavo jaunimo susitikimus, rekolekcijas, aktyviai dalyvaudavo viešuose renginiuose, pogrindinėje veikloje. Kunigo tarnystę suprato kaip Tiesos apie Dievą ir žmogų liudijimą. Pastaroji jo savybė KGB buvo pavojingiausia, nes jo tiesus žodis apie žmogaus —Dievo vaiko orumą, Bažnyčios persekiojimą, žmogaus teisių pažeidimus, okupaciją visus klausytojus skatino mąstyti, išsivaduoti, kurti savyje asmenybę."

Antroje knygoje—*Kryžiaus ir meilės kelias*—pamatome kaip toli kun. Juozo Zdebskio rankos siekė. Jis, palikęs savo parapijiečius (juos aptarnauti pakvietęs kitus kunigus), vykdavo į Pavolgį, Ukrainą, Moldovą, Armeniją, Gruziją, Altajų ieškoti užmirštų sielų. Anot knygos pratarmę parašiusio Vido Spenglos, "Dėl vienos sielos jis aukodavo tiek savo laiko ir jėgų, kiek reikėdavo."

Pratarmėje teigiama, kad „Vaisingiausias ir turbūt šiandien Lietuvoje labiausiai juntamas jo darbo vaisius —jaunosios kartos ugdymas Dievo ir Tėvynės meilės dvasia. Eucharistijos bičiulių sąskrydžiai, slaptieji inteligentijos sambūriai, jo vadovaujamos rekolekcijos - tai vis tie laukai, kur buvo beriama ateities sėkla, iš kurios išaugo ne viena šiandien Dievui ir Tėvynei pasišventusi asmenybė." Apie visa tai rašoma šioje knygoje. Čia kalba ne dokumentai, bet gyvi žmonės, „su kuriais ar į kuriuos jis bėrė šią sėklą." Prisiminimus duoda arti penkiosdešimts asmenų. „Prisiminimai pranašesni už negyvus dokumentus, nes juose juntame karštus ne tik rašančiojo, bet ir aprašomojo širdies tvinksnius. Rašantieji kartu su juo ėjo, sėjo, džiaugėsi ir liūdėjo. Jie gali, atsigręžę į praeitį, atsidūsėti: 'Ačiū, Viešpatie, kad davei tokį vadovą...' O Lietuvos Bažnyčiai—tokį Kunigą, pridursime mes."

Knygą skaitant nejučiomis akys sudrėko. Kiek čia skausmo, kiek čia džiaugsmo, kiek pavojų ir meilės sutelkta... Tai šventojo būta! Tai ne vien mano, bet ir kaikurių kitų, knygoje rašančiųjų, nuomonė. Šį trumpą aprašymą baigiu Lazdijų dekano kun. V. Jalinsko žodžiais, pasakytais prie kapo duobės 1986 vasario 10 dieną: „Budėjome prie Tavo, kunige Juoze, karsto. Dieną ir naktį dalijome šv. Komuniją. Gyva adoracija—

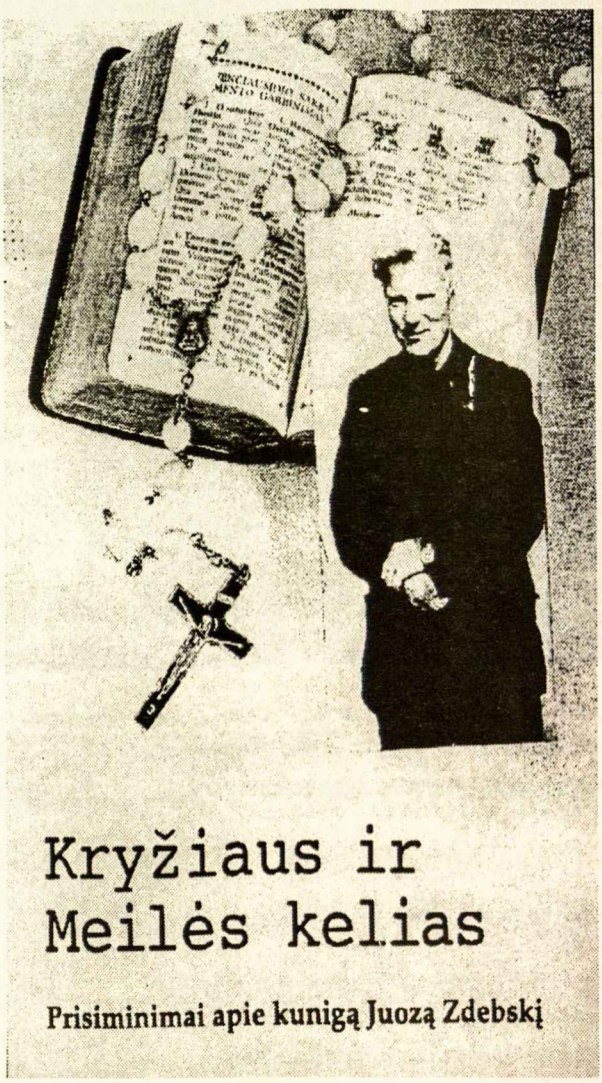

ne gėlės—puošė altorių. Prie Tavo karsto, kunige, nuolat budėjo jaunimas. Vieną sušalusį nekūrenamoje bažnyčioje besimeldžiantį jaunuolį paklausiau: 'Ką tau davė velionis? Gal automobilį nupirko?' O jis atsiduseęs su ašara akyse pasakė: 'Jis man Dievą davė!' Dieve mano, jis tau Dievą davė!... Ir todėl noriu kiekvienam iš kunigų pasakyti: broliai, ką pasėjom, tą ir pjausim..."

R. Kr.

Lietuvos ateitininkų delegacija Punske, Žolinės atlaiduose, 1996.08.15d. Su mažosiomis procecijos dalyvėmis ir savo supintuoju tradiciniu Žolinės vainiku—Lietuvos ateitininkai: Jolanta Martinaitytė, Neda Mikalėjaitė, Saulius Kuzmickas, kun. Robertas Grigas, Arvydas Žygas, Aurelijus Zukas, Indrė Gedžiūnaitė, Kristina Šmulkštytė, V. Naudžiūtė.

Ką aš galvoju apie savo dvigubą gyvenimą

Mes visi šitame kambaryje turime vieną svarbų ryšį—mūsų lietuvybę. Mes lankome angliškas mokyklas kiekvieną savaitę, bet kiekvieną savaitgalį mūsų gyvenimas pasikeičia. Mes dalyvaujame Švyturyje, moksleiviuose, skautuose, sportuose it t.t. Mūsų visų gyvenimas tarp dviejų kultūrų turi svarbią vertę ir gali būti įspūdingas.

Per paskutinius kelis šimtmečius, lietuvybė buvo perduota kiekvienos kartos sekančiai kartai. Seneliai mokindavo tėvus, tėvai vaikus ir t.t. Dabar yra mūsų eilė išlaikyti lietuvybę. Jau mums po truputį trūksta lietuviško žodyno ir darosi sunkiau išsireikšti. Dalyvavimas lietuviškuose užsiėmimuose parūpina mums progą panaudoti mūsų kalbą ir išmokti daugiau apie mūsų tėvynę Lietuvą. Per veiklą organizacijose išaiškėja lietuvybės svarba mūsų gyvenime. Ta kalba ir kultūra yra labai sena ir būtų liūdna, kad ji dingtų išeivijos kraštuose.

Būdami lietuviai, mes gauname susipažinti su įvairiais žmonių charakteriais. Mūsų ratelis vienmečių lietuvių draugų greičiausia yra didesnis negu tarpe amerikonų, todėl, kad mes turime progų važiuoti į šokių šventes kituose miestuose ir susitikti su kitais. Ratelis draugų gerokai padidėja. Per įvairias pažintis, pradedame susipažinti su žmonių ypatybėmis, kurios gali būti labai įdomios. Turime išmokti priimti žmones, suprasti jų nuomones ir būti kantriems. Be abejo, teks susitikti su panašiais žmonėmis vėliau gyvenime. Turbūt dirbsime ar draugausime su šitokiais pažįstamais ir mes tada geriau su jais sugyvensime. Didesnis būrelis draugų sudaro mums takelį į platesnį pasaulį.

Angliškose mokylose draugai klausinėja apie mūsų kultūrą ir yra smagu papasakoti apie lietuvybę ir didžiuotis, kad esi lietuvis. Nežinantiems suteikiam progą išmokti apie mus ir jie įvertina mūsų pastangas ir pasiryžimą išlikti lietuviais. Pastebėjau kaip mažai amerikonai yra susipažinę su pasauliu.

Per mūsų lietuvybę parodome kitiems kas mes esame, kas mums svarbu ir kodėl mes taip ilgai išsilaikėme taip toli nuo senelių šalies.

Kartais būti lietuviu nėra labai smagu. Mes esame tokie užsiėmę, net kiekvieną savaitgalį, kad nėra laiko laisvalaikyje pabendrauti su ameri-

konais draugais. Mes kasdien pasimatome su tais draugais, bet rečiau su lietuviais. Lietuviškos organizacijos suteikia mums progą su savo lietuviais draugais pasimatyti.

Lietuvybė užima labai daug laiko ir pastangų. Savaitgaliais, dalyvaudami įvairiuose užsiėmimuose, atiduodame ypatingai daug laiko lietuvybei. Kartais tas mus iš proto išvaro. Mes vis lekiam nuo vieno užsiėmimo į sekantį. Šis pasiryžimas parodo mūsų meilę lietuvybei ir norą išlaikyti tokią seną kalbą ir papročius svetimame krašte.

Mūsų dvigubas gyvenimas yra nuostabus. Mes stengiamės ir bandom, nors sunkiai išlaikyti ryšį su mūsų šaknimis. Lietuvybė praturtina mūsų kasdieninį gyvenimą, paruošia mus platesniam pasauliui ir apsupa mus vienybe.

Venta Civinskaitė

Rekolekcijos sustiprino mano ryžtą

Aš noriu būti ateitininkas ir duoti savo moksleivių įžodį. Būdamas ateitininku, aš galiu dalyvauti organizacijoje, kuri tarnauja Dievui ir tėvynei. Organizacijos ideologija remiasi penkiais principais: katalikiškumas, visuomeniškumas, tautiškumas, intelegentiškumas ir šeimyniškumas.

Šiais principais aš galiu reikštis savo asmeniškam gyvenime ir lietuvių bendruomenėje. Aš taip pat galiu sutikti naujus draugus stovyklose ir su jais pabendrauti.

Aš noriu duoti savo moksleivių įžodį, nes tada tapsiu vyresnis moksleivis ateitininkas ir gausiu juostą ir ženklą, kurie simbolizuoja gražius ateitininkijos principus. Būnant moksleiviu, reikės jaunesniems ateitininkams parodyti gerus pavyzdžius ir jiems padėti.

Moksleiviai yra labai užimti. Jie turi savo stovyklas, dalyvauja rekolekcijose ir padeda tas rekolekcijas paruošti, padeda su įvairiais parapijos darbais—paruošti koncertus, prisidėti prie kavutės stalo, pavasarį pasodinti gėles aplink bažnyčią, tarnauti šv. Mišioms ir giedoti per šv. Mišias.

Moksleiviai turėjo savo rekolekcijas Camp Corde prie Cleveland, Ohio, 1996 metais, kovo 16-17-tomis dienomis. Ten dalyvavo 15 moksleivių, kurie turėjo gerą progą atsinaujinti Jėzuje prieš šv. Velykas. Per šv. Mišias, pokalbius, susimąstymus ir diskusijas, mes pajutome gilią krikščionišką dvasią, kuri riša visus ateitininkus į vieną šeimą.

Tos rekolekcijos sustiprino mano ryžtą būti veikliu ateitininku ir dar daugiau pagilino mano norą duoti moksleivių įžodį. Aš žinau, kad būdamas ateitininkas per savo visą gyvenimą, galiu daug geriau stengtis išpildyti krikščioniškus principus ir siekti amžino gyvenimo Kristaus akivaizdoje. Tai brangiausias mūsų siekis pasaulyje.

Mikas Rukšėnas

Ateitininkų organizacija mus suartina

Mano seneliai gimė Lietuvoje ir nuo pat jauniausių dienų aš girdėjau apie Lietuvą. Mano draugai netiki, kad aš pirma išmokau kalbėti lietuviškai, o tik vėliau angliškai. Nors gyvenu Amerikoje, aš vistiek skaitau save lietuvaite. Man yra svarbu išmokti mūsų tėvynės kultūrą, istoriją ir papročius.

Kai aš buvau mažytė, mano mamytė mane mokino apie Dievą. Prisimenu kai mes kartu kalbėjome maldelę kas vakarą prieš einant miegoti. Besiruošdama sakramentams, išmokau vis daugiau apie savo tikėjimą. Dabar lan-

Atokvėpis ... MAS kongresinė stovykla—Juodkrantė, 1996.07.02

kau katalikišką gimnaziją ir kasdien išmokstu daugiau ir bandau gilinti tikėjimą. Mūsų šeimoje vis buvo svarbu būti geru kataliku. Kristus mus mokina kaip ir Dievą ir kitus žmones mylėti. Mes visada turime stengtis sekti Jo pavyzdį.

Taip pat, išmokau, kad yra labai svarbu gerai mokytis ir vis stengtis gilinti savo žinias ir supratimą. Mūsų namuose yra pilnos lentynos knygų. Kai pas mus atvažiuoja draugės, jos stebiasi kiek mes turime daug knygų.

Begalvodama apie šį rašinį, man staiga kilo mintis, kad tie ateitininkų principai apie kuriuos mus mokino per jaunučių ir moksleivių susirinkimus, išreiškia tuos pačius idealus, kuriuos išmokau iš tėvelių, senelių ir mokytojų. Jau du metus dalyvauju Dainavoje Kalakursuose. Ten buvo ne tik labai smagu būti su draugais, bet ir buvo proga daug išmokti apie save ir savo gyvenimą. Pradedu suprasti, kad jeigu aš stengsiuos gyventi pagal penkis ateitininkų principus, mano gyvenimas eis geru keliu.

Mūsų pasaulyje yra daug blogų įtakų. Man yra smagu turėti draugų, kurie tiki ir galvoja taip pat kaip ir aš. Ateitininkų organizacija mus suartina. Ten aš jaučiuosi priimta ir suprasta. Mes visi norime gyventi mylėdami Dievą, Lietuvą, savo šeimas, artimus ir mokslą. Jeigu aš priklausysiu ateitininkams, aš galėsiu dar daugiau išmokti.

Turiu prisipažinti, kad man irgi yra labai smagu būti ateitininke. Jau daug metų važiuoju į stovyklas Dainavoje. Ten labai greitai ir laimingai savaitės prabėga. Laukiu susirinkimų, nes yra proga praleisti laiką su draugais. Tuo pačiu, jaučiu, kad mūsų kuopa atlieka ir gerų darbų. Mes prisidėjome prie sendraugių rekolekcijų, suruošėm parapijoje kavutę ir planuojame kitų gerų darbų padėti tiems, kuriems gyvenimas yra sunkus. Taip pat, dalyvavau moksleivių rekolekcijose, kurios man labai patiko. Jeigu nebučiau ateitininkė, nebučiau turėjus progos dalyvauti visuose tuose įvykiuose.

Žinau, kad įžodis yra rimtas pažadas. Noriu duoti moksleivių įžodį, nes aš tikrai tikiu ateitininkų principais ir noriu, kad jie vestų mano gyvenimą.

Rūta Švarcaitė

Dabar ... man reikia ateitininkijos

„Atsargiai rink savo draugus, nes pasidarysi panašus į juos." Tai vertimas amerikoniško posakio. Šį posakį galima pritaikyti ir organizacijai prie kurios priklausai. Reikia rinktis organizaciją kurios principai ir standartai yra tau priimtini.

Palyginkim tris skirtingas grupes draugų. Vieni narkotikais gyvena. An-

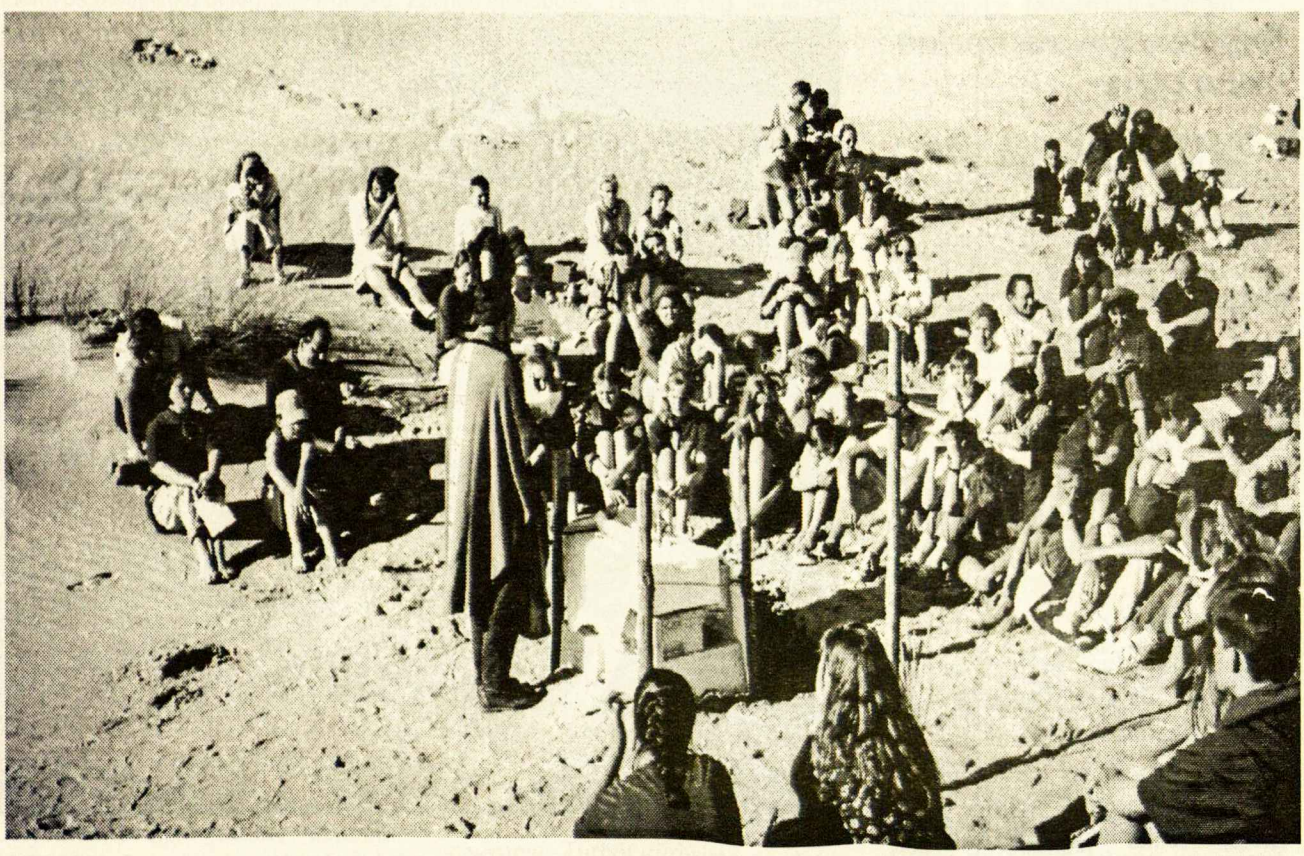

MAS kongresinė stovykla—Juodkrantė—Šv. Mišios kopose, 1996.07.07.

tri melagiai. O treti stengiasi dorai gyventi ir intensyviai mokytis. Manau, kad jei aš bendraučiau su narkomanais, tikriausiai kaip ir jie pradėčiau naudoti narkotikus. Neturėčiau jėgų gyventi pagal savo gyvenimo nusistatymus, nei eiti ta gyvenimo kryptimi kuri man priimtina. Su laiku, aš tapčiau panaši į savo draugus, narkotikais sergančius. Kad ir nenorėčiau būti kaip jie, manau per eilę metų bučiau pripratusi prie tokio gyvenimo stiliaus ir būtų labai sunku jį apleisti.

Jei aš bendraučiau su melagiais ko gero ir aš pradėčiau meluoti. Gal mano melas iš pradžių būtų mažas, ar mažai ką užgaunantis, bet po truputį vis turėčiau pradėti daugiau meluoti, kad būtų galima užtušuoti mano pirmą melą.

Kuo didesnė išaugtų mano melų siena, tuo sunkiau būtų ją nuversti. Draugaujant su melagiais draugais pavirsčiau melage.

Jei aš bendraučiau su tais kurie smarkiai mokosi, yra gera galimybė kad ir aš daug mokinčiaus. Manau, kad būdama tokiame draugų rate būtų nepatogu man nuo kitų atsilikti. Tokioj aplinkoj būtų man lengviau mokintis, nebučiau išjuokta draugų kad noriu daug išmokti. Turėčiau į ką kreiptis kai nesuprasčiau sunkesnių užduočių, galėčiau stengtis atsiekti savo potencialą.

Nesvarbu kokiai grupei draugų žmogus priklauso, jis turi gyventi pagal tos grupės savitarpio „taisykles". Tos taisyklės dažnai nėra niekur parašytos ar diskutuojamos, bet žmonės priklausantys tai grupei visas gerai žino, pagal jas gyvena. Jei žmogaus elgesys neatitinka jo draugų gyvenimo būdui, nėra reikalo jam būti jų tarpe. Kai žmogaus elgesys tampa jo draugams nepriimtinas, po truputį tam žmogui pasidaro nebemalonu būti jų būry, ir su laiku norom ar nenorom žmogus tą draugų grupelę apleidžia.

Organizacija yra būrys žmonių, kurie turi panašius įsitikinimus, pažiūras apie kokią nors gyvenimo sritį. Organizacijų yra labai įvairių. Vienos, kaip ateitininkai, įsikuria nes turi tam tikrą gyvenimo misiją. Kitos pvž., sportininkai mėgsta kartu sportuoti. Choro nariai mėgsta kartu dainuot. Nesvarbu kokia organizacija bebūtų, visos turi ką nors bendro kas riša jos narius, ar tai būtų įsitikinimas ar pomėgis ar dar kas. Pagal tuos įsitikinimus nariai sudaro taisykles, kurios tampa tos organizacijos gairėmis. Pagal tas gaires toliau veikia, tomis taisyklėmis laikosi. Žmonės organizacijoj padeda vienas kitam gyventi pagal tuos nusistatymus. Dažnai organizacijos yra kuriamos todėl, kad vienas žmogus negali atsiekti to, ką gali didesnis skaičius. Organizacijoje žmonės būna ramsčiais vienas kitam ir labai veikia vienas kitą.

Bet ką visas šis įvadas reiškia ir kaip jis surištas su tai, kad noriu priimti Moksleivių ateitininkų įžodį? Kodėl aš noriu tapti Moksleivių ateitininkų nare? Aštuonius metus ėjau į katalikišką mokyklą. Buvo lengva elgtis krikščioniškai, nes buvau mokytojų skatinama tai daryti. Kitoks elgesys buvo nepriimtinas. Visi žmonės toje mokykloje turėjo panašius įsitikinimus.

Dabar einu į privačią mokyklą, kur beveik kiekvienas kitaip galvoja, ypač apie gyvenimo tikslą. Iš vienos pusės man yra įdomu išgirsti žmonių įvairias nuomones. Taip pat tai savotiškai stiprina mano tikėjimą, nes priverčia mane tikrai būti įsitikinus kodėl tikiu tą ką tikiu. Tikiu ne dėl to, kad man pasakyta kad turiu taip tikėti, bet todėl, kad išnagrinėjus visas galimybes, išklausius kitų nuomonių pasirenku šią gyvenimo kryptį.

Bet tuo pačiu, kai mano įsitikinimai taip skiriasi nuo kitų, yra sunkiau išsilaikyti tokioj aplinkoj. Vis dėl to šį mokykla man yra labai miela nes labai daug išmokstu ir joje turiu galimybių tobulintis kitose gyvenimo srityse. Todėl, kad man nėra aktualu ją apleisti, man reikia kitur ieškoti kaip dvasiniai pasisemti ir stiprėti. Dabar, daugiau negu kad praeity man reikia ateitininkijos. Mano manymu, ateitininkų principai nustato pagrindus gyventi krikščioniškai ir atsiekti savo įdealą. Juos galima pritaikyti kiekvienai gyvenimo situacijai.

Kasdieninis gyvenimas yra labai greitas. Spėju tik nueiti į mokyklą, sporto treniruotę, pavalgyti, atlikti namų darbus ir eiti miegoti. Dažnai nelieka laiko pagalvoti apie gyvenimo kryptį, apie principus, apie savo elgesį. Nuėjus į moksleivių susirinkimus, kur visi susirinkę turi panašius įsitikinimus esu priversta pagalvoti apie tai kas man yra vertinga gyvenime. Dažnai diskutuojame principus ir kaip juos galime pritaikyti kasdieniniame gyvenime. Mano draugai ateitininkų kuopoj padeda stiprinti mano tikėjimą. Tikiuosi, kad galiu ir jiems padėti. Tuo pačiu, todėl kad esu turėjus progą pergalvoti visą tai, man yra lengviau išsilaikyti kitose gyvenimo situacijose kur žmonių galvojimas yra priešingas mano tikėjimui. Žinau ką tikiu ir stengiuosi pagal tą įsitikinimą gyventi ir elgtis.

Priimant moksleivių ateitininkų įžodį prižadu sekti Kristų, dirbti ir aukotis Dievui ir Tėvynei, ir uoliai eiti vyresnio moksleivio ateitininko pareigas.

Sutikau savo naują šeimą

Aš esu naujas narys ateitininkų organizacijoje ir jau turiu naują, antrą šeimą. Tik pereitą vasarą pradėjau šioje organizacijoje, moksleivių ateitininkų stovykloje. Aš pykstu ant savęs, kad ankščiau nepradėjau ateitininkų organizacijoje veikti, nes dabar susitinku su draugais ne tik iš Klevelando, o Dainavoje smagiai laiką praleidžiame ir sukuriam gražius prisiminimus.

Man kyla daug minčių kai galvoju

Lietuvos ateitininkai prie išeivijos ateitininkų dvasios vado, kun. Voldemaro Cukuro kapo Vilniaus Antakalnio kapinėse: Aistė Diržytė, Mindaugas Kuliavas, kun. Robertas Grigas, Vaidotas Vaičaitis, Arvydas Žygas, Vidas Abraitis, dr. Vincas Rastenis, dvi St. Ylos kuopos ateitininkės.

apie dalyvavimą ateitininkuose ir davimą moksleivių įžodžio. Tuos sprendimus, kuriuos turiu padaryti yra labai svarbu išlaikyti. Aš labai noriu turėti moksleivių juostą kaip visi kiti, bet taip pat turiu žinoti ką tai reiškia. Nepagalvodamas apie tai, negaliu sekti „kelio į vadovybę." Tos juostos reikšmę būtinai turiu suprasti jeigu tikrai noriu būti moksleivis.

Aš pradėjau savo „kelią" praeitą vasarą kai dalyvavau MAS stovykloje, Dainavoje. Vieta labai toli nuo visko. Yra sena legenda, kuri šako, kad yra namas, stovintis giliai už Dainavos kiemų—bet tai yra tik legenda. Iš tikrųjų, Dainava randasi prie mažo miestelio, kuris vadinasi Manchester. Kai pirmą kartą važiavau pro šį miestą aš sau galvojau, „Home of the Chicken Broil?" Pagaliau, kai įvažiavom į stovyklą, turėjau keistą jausmą. Šis jausmas nebuvo tiek keistas kiek linksmas. Per ateinančias dvi savaites, sužinojau kodėl taip jaučiausi.

Pirmiausia, aš su draugu susipažinom su kitais moksleiviais, kurie jau buvo atvykę. Labai greitai susidarė nauja grupė draugų. Stovykla negalėjo geriau prasidėti. Tada „kabum" ir mane pritrenkė. Pamačiau grupę Chicagos panelių. Jei turėjau bet kokių blogų nujautimų dėl stovyklos, staiga viskas dingo.

Dabar susitikus su savo nauja šeima, buvo laikas man patirti naują mano gyvenime įvykį—paskaitą. Aš pats nebuvau labai patenkintas, nes su visais, kuriais kalbėjau, man sakė, kad yra sunku neužmigti per šitas „paskaitas." Pradėjo paskaitininkas kalbėti ir kalbėti ... ir kalbėti. Mano draugai suprato apie ką kalba. Nebuvo man kaip išeiti iš kambario, todėl susikaupiau ir pamaniau, kad gal šitas žmogus žino ką šneka. Pradėjau po truputi atkreipti dėmesį į paskaitą, pradėjau kai kuriuos dalykus suprasti ir pamatyti, kad galima suprasti paskaitos reikšmę. Jei tikrai klausai ką paskaitininkas kalba, ta paskaita nebebūna nuobodi. Tada aš net prisidėjau prie diskusijų ir pamačiau, kad čia įdomu.

Antras man neįprastas dalykas buvo mišios. Kiekvieną dieną dalyvavome mišiose. Nesakau, kad mišios yra nuobodžios, bet kai kasdien reikėjo sėdėti ir klausyti, pradėdavau sapnuoti. Tada komendantas manęs paprašė mišiose paskaityti skaitinį ir aš nežinojau ką sakyti. Mano lietuvių kalba nebuvo kaip sakant, „top of the line." Bet aš priėmiau šį darbą ir neblogai perskaičiau. Aš jaučiau, kad mano kalba pradėjo sustiprėti. Gal nes mes daug angliškai nekalbėjom. Čia buvo lietuvių stovykla. Aš taip pat pamačiau, kad galėjau išversti žodžius daug geriau negu anksčiau.

Stovykla praėjo per greitai ir vėl grįžau į namus. Kai pradėjau kalbėti su tėvais, jie negalėjo tikėti, kad čia aš kalbu. Ir man buvo sunku tikėti, kad aš taip kalbu. Tikrai gavau daug gero iš stovyklos. Sau pagalvojau, „Kodėl aš važiavau?" Pirmiausiai draugai manę įkalbino ir pagaliau nusprendžiau, kad man padėjo „Keliu į vadovybę." Išmokau ne tik visus principus atmintinai, bet ir kaip juos įgyvendinti. Tautiškumas reiškia kalbėti kiek gali daugiau lietuviškai, kad galėtum išlaikyti mūsų kalbą ir kultūrą. Katalikiškumas reiškia gyventi savo gyvenimą žinant, kad esi stiprus katalikas ir tą įrodai savo darbais su draugais ir t.t.

Aš noriu būti ateitininkas ir duoti įžodį, kad sustiprinčiau savo gyvenimo tikslus ir aukočiaus Dievui ir tėvynei. Turėdamas tokius tikslus, mano ateitis turėtų būti užtikrinta. Garbė Kristui!

Matas Tamošiūnas

ALp(LKA)1786
1997, Nr.[1]